

C.H.A.N.G.E.R.S. - 2.0

2. Eszköztár

**Eszköztár oktatóknak
workshopok rendezéséhez a
vidéki idősek számára a
fenntartható és zöld
háztartás témáiról
generációkon átívelő
megközelítéssel.**

A "Change Household Attitudes for a Non-wasteful, Green environment and Energy-consciousness addressing Rural Seniors" (C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0) projekt eredményterméke.

<https://changers2.eu>

Dátum: 20/06/2024

Szerzők:

Brian Restall és a C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 partnerek

Projektazonosító:

2022-1-HU01-KA220-ADU-000089052

Verziószám: 2.0

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

A projekt összes képzési anyaga a CC BY-NC-SA 4.0 DEED
(Nevezd meg! - Ne add el! - Így add tovább! 4.0
Nemzetközi) licenc alatt kerül terjesztésre.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.hu>

**Nevezd meg! - Ne add el! - Így add tovább! 4.0
Nemzetközi licenc**

2024 – C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 partnerség

A licenc lehetővé teszi, hogy munkánkat
feldolgozd, átalakítsd és új művekbe építsd be
nem üzleti célokkal, amíg ugyanazon
licencfeltételek mellett terjeszted, mint az
eredetét.

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100092594718505>

Tartalomjegyzék

Szójegyzék.....	5
1. A C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 második eszközkészletéről	8
1.1 A C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 projektről.....	8
1.2 A C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 partnerség.....	10
1.3 C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 eredménytermékek	11
1.4 A második eszközkészlet célja.....	13
2. Generációk közötti tanulás.....	16
2.1 Mit értünk transzgenerációs képzés alatt?.....	16
2.2 Hogyan segíthet a generációk közötti képzés abban, hogy az idősek és a fiatalok együtt tanuljanak a fenntarthatóságról és a zöld fejlődésről a vidéki területeken?	17
2.3 A generációkon átívelő megközelítés alapelvei	19
2.4 A generációk közötti képzés nyújtotta lehetőségek	20
3. Generációk közötti képzések előkészítése és tartalma.....	23
3.1 A képzési program előkészítése és tartalma	23
3.2 Ajánlott képzési program.....	25
4. Generációkon átívelő képzés szervezése	34
4.1 Bevezetés	35
4.2 Eszközök és játékok	36
4.3 Értékelés	39
5. További olvasnivalók és eszközök.....	41
5.1 Külső források és weboldalak	41
5.2 Külső segédanyagok és eszköztárak	42
5.3 C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 eszközök	45

Üdvözljük a C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 2. eszközkészletében

Generációkon átívelő workshopok szervezése vidéki időseknek
fenntartható és zöld háztartás témakörben.

Kép: freepik.

Szójegyzék

Az alábbi lista tartalmazza a dokumentumban használt főbb fogalmakat:

- **Energia** - egy absztrakt fizikai mennyiség, amely a cselekvést és/vagy mozgást előidéző képességre vonatkozik, és számos formában kifejezhető: kinetikai, kémiai, potenciális stb.
- **Energiaszegénység** - azt jelenti, hogy a háztartások nem képesek megfizethető áron megfelelő szintű energiaszolgáltatást fenntartani.
- **Klíímaváltozás** – olyan globális vagy regionális éghajlati változásokra utal, amelyek évtizedek alatt következnek be, és befolyásolják az ökoszisztémák egyensúlyát.
- **Fenntartható fejlődés** - „olyan fejlődés, amely biztosítani tudja a jelen szükségleteinek kielégítését anélkül, hogy veszélyeztetné a jövő generációk lehetőségeit saját szükségleteik kielégítésére”. (ENSZ, 1987)
- **Nemzedékek közötti elkötelezettség** - a fenntarthatósággal kapcsolatos erkölcsi és etikai kötelezettség, amely magában foglalja az egészséges környezet védelmét, mint a jelenlegi és a jövő generációinak kötelességét és elidegeníthetetlen jogát.
- **Intergenerációs tanulás** - az a mód, ahogyan minden korosztály közösen és egymástól tanulhat; együttműködve készségek, értékek és ismeretek megszerzésére, a kölcsönös tanulási kapcsolatok előmozdítására, valamint a társadalmi tőke és a társadalmi kohézió fejlesztésének elősegítésére idősődő társadalmainkban.
- **Zöld gazdaság** – amikor „a foglalkoztatás és a jövedelem növekedését a gazdasági tevékenységekbe, infrastruktúrába és eszközökbe történő állami és magánbefektetések hajtják, amelyek lehetővé teszik a szén-dioxid-kibocsátás és szennyezés csökkentését, az energia- és erőforrás-hatékonyság fokozását, valamint a biológiai sokféleség és az ökoszisztéma-szolgáltatások csökkenésének megelőzését”. (UNEP)
- **Biodiverzitás** – „az egy területen élő különböző élőlények összessége – a különféle állatok, növények, gombák, sőt mikroorganizmusok, mint például baktériumok, amelyek természetes világunkat alkotják.”

- **Teljes értékű élelmiszerek** – azok az élelmiszerek, amelyek a vásárlás időpontjában természetes állapotukhoz nagyon hasonlítanak, vagy minimálisan feldolgozottak, vagy teljesen feldolgozatlanok. Nem minden teljes értékű élelmiszer etikusan előállított, és nem garantált a bio- és fenntartható termelési formák alkalmazása sem.
- **Biogazdálkodás** – integrált gazdálkodási rendszer, amely a fenntarthatóságra, a talaj termékenységének és a biológiai sokféleség növelésére törekszik. A biogazdálkodás nem tévesztendő össze a fenntartható gazdálkodással, mivel az élelmiszerek előállítása során továbbra is figyelembe veszi a növényvédő szereket. A fenntarthatóság holisztikus módon vizsgálja a gazdálkodási gyakorlatot a talaj és a víz megőrzésére törekedve. A fenntartható gyakorlatokra példa az agroerdészet.
- **Élelmiszerhulladék-gazdálkodás** – az élelmiszerhulladék megelőzésének, hasznosításának, újrahasznosításának vagy ártalmatlanításának fázisaira vonatkozik. Újabban az élelmiszer-hulladékgazdálkodás szorosan kapcsolódik a körforgásos gazdasághoz. Itt a hulladék szerves erőforrás, amely mentes a szennyező anyagoktól, és biztonságosan visszailleszthető a talajba szerves trágyaként.

1. A C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 második eszközkészletéről

1. A C.H.A.N.G.E.R.S-2.0 második eszközkészletéről

Forrás: pikisuperstar a Freepikről.

Üdvözljük a C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 második eszközkészletében, amely végigvezeti Önt az idősöknek szóló felnőttoktatási lehetőségek, workshopok és képzési események megszervezésén. Egy út elején járunk, ahol elgondolkodhatunk azon a társadalmi átalakuláson, amely a közösség fenntarthatóságának javításához szükséges.

A második eszközkészlet olyan felnőtt tanulásban érdekelt feleket kíván támogatni, akik főként a fenntarthatósággal kapcsolatos témákban oktatnak az idősebb (65+) korosztályok számára, és akik érdeklődnek az intergenerációs megközelítés bevezetésében a fiatalabbak bevonásával. Ezek az iránymutatások és képzési anyagok hasznosak lehetnek a különböző szinteken, különböző célokhoz és célcsoportokhoz annak érdekében, hogy az időseket és a fiatalokat a környezetbarátabb és fenntarthatóbb készségek felé tereljük.

1.1 A C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 projektről

A C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 projektben a vidéki idősekre szabott képzési anyagok kerültek kidolgozásra, amellyel javíthatjuk a felnőttkori tanulási lehetőségekhez

való hozzáférésüket. Az érintett témák, mint az energiahatékonyság, a fenntarthatóság a háztartásban vagy az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás segíthetnek a klímaváltozás és az energiaszegénység elleni küzdelemben, és hozzájárulhatnak a fenntarthatósághoz.

A C.H.A.N.G.E.R.S.–2.0 fő célja a vidéki időseket elérő oktatók számára célzott képzési anyagok kidolgozása a felnőttkori tanulási lehetőségeinek javítása érdekében meghatározott környezetvédelmi témákban; amelyek segíthetnek nekik enyhíteni az éghajlatváltozást és az energiaszegénységet, miközben hozzájárulnak a fenntarthatósághoz. A jelen dokumentum célja, hogy támogassa a fenntartható és zöld háztartás témáiról szóló tananyag használatát és hasznosítását.

A C.H.A.N.G.E.R.S.–2.0 partnerség elkötelezett a projekt hatásának és a partnerek között megszerzett tudás növelése mellett, azáltal, hogy képzési- és segédanyagokat biztosít az érdeklődők számára.

Ez az eszközkészlet azoknak az érdekelt feleknek szól, akik profiljuk és/vagy napi tevékenységük révén könnyen elérhetik a vidéki időseket, pl. a helyi és regionális önkormányzatok, valamint az idősekkel és idősekért működő civil szervezeteket, különösen a vidéki területeken.

A fent említett érdekelt felek közvetlen megkeresésével szeretnénk:

1.2 A C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 partnerség

A C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 partnerség a következő európai szervezeteket foglalja magában:

A **CAM Consulting Kft.** a vezetőpartner, amely egy energetikával kapcsolatos képzésekre és szakmai szemléletformáló anyagok fejlesztésére szakosodott magyar cég, nagy tapasztalattal rendelkezik az energiahatékonyság, a megújuló energiaforrások, a fenntarthatóság, a klímaváltozás, a szakképzés és a felnőttkori tanulás területén és nemzetközi együttműködésekben.
www.camconsulting.eu
info@camconsulting.eu

A **Projects in Motion Ltd.** (PiM) egy máltai székhelyű kkv. Multidiszciplináris kutatószervezetként hisz az ember- és technológiaközpontú megközelítések erejében. Célja a megújuló energiaforrások, az energiahatékonyság és az energiaigény intelligens felhasználásának vagy csökkentésének előmozdítása Európában partnerségek, szemléletformálás, innováció és stratégiai tevékenységek révén.
www.pim.com.mt
brian.restall@pim.com.mt

A **KMOP** az egyik legrégebbi civil társadalmi szervezet Görögországban. Célja, hogy pozitív társadalmi hatást érjen el olyan kutatások és innovatív kezdeményezések révén, amelyek kritikus társadalmi problémákkal foglalkoznak, támogatják a nyilvános vitákat, és segítik a szakpolitikák kialakítását nemzeti és nemzetközi szinten.
<https://www.kmop.gr/>

A **Falco & Associati** egy tanácsadó és képzési cég Milánóból, Olaszországból. Küldetése az európai társadalom versenyképességének javítása vállalkozásfejlesztésen, képzésen és transznacionális partnerségek létrehozásán keresztül.
<https://www.falcoeassociati.it/>

A **BSC** a szlovéniai Gorenjska Regionális Fejlesztési Ügynöksége, amely elősegíti a Gorenjska régiófejlődését, és 18 települést egyesít égisze alatt. A BSC összekötő kapocs a regionális és országos szint között, együttműködik önkormányzatokkal,

cégekkel, ipar- és vállalkozói kamarákkal, civil szervezetekkel, minisztériumokkal és egyéb állami szervekkel.

<https://www.bsc-kranj.si/>
info@bsc-kranj.si

A **Nyugdíjasok Egyesülete** egy pécsi székhelyű magyar egyesület, amely helyi és regionális szinten képviseli az időseket.

<https://nyugegy.hu/>

Az **Associação de Melhoramentos e Ben Estar Scial de Pias** egy portugál magán nonprofit szervezet, amelynek fő célja, hogy szociális támogatói szolgáltatást nyújtson családoknak, időseknek és gyermekeknek, közvetlenül a közösséggel vagy más szervezetekkel és projektekkal együttműködve.

1.3 C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 eredménytermékek

A WP4-A2 két eszközkészletet kínál **eredménytermékként**, amelyek további információkat és támogató eszközöket tartalmaznak. A C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 eredményeinek véglegesítése előtt a Görögországban, Portugáliában, Magyarországon és Szlovéniában megvalósított tesztelések során partnerségi szintű értékelésre került sor. Ezek a 2024 végéig végrehajtott pilottevékenységek lehetővé tették a konzorcium számára, hogy egyértelmű visszajelzést kapjon a kidolgozott képzési anyagokról és eszközkészletekről, kiemelve a konkrét változásokat és fejlesztéseket az oktatók és hallgatók részéről a helyszínen.

A partnerek észrevételeit és javaslatait egy máltai fizikai workshop során együttesen vettük figyelembe, a véglegesítés a kísérleti tesztelés során kapott visszajelzéseken alapul.

Következésképpen a módszertan fejlesztési és tesztelési fázisait követően a C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 projekt által a 4. munkacsomag (WP4) keretében közzétett tervezett eredmények a következők:

1. Eredménytermék

A WP4-A1 tevékenység során kifejlesztett **képzési anyagok gyűjteménye** támogatja a fenntartható és zöld háztartási témakörök oktatását az idősek számára, kifejezetten a vidéki idősek igényeihez igazítva. A tananyag mindenki számára elérhető, akit érdekel ezeknek a témáknak a megértése. Az anyag engedi a saját tempóban való haladást, amely lehetővé teszi az oktatók vagy idősebb tanulók számára, hogy érdeklődésüknek és időbeosztásuknak megfelelően foglalkozzanak az anyaggal, így ideális választás motivált idősek és képzők számára. A WP4-A1 képzési anyag keretrendszeré és témaköréi a következő témákat fedik le:

- 1) Zöld ABC
- 2) A ház teljesítménye
- 3) Házfelújítások
- 4) Hulladék
- 5) Fenntartható mobilitás
- 6) Fenntartható táplálkozás
- 7) Biodiverzitás és zéró szennyezés

Ezek az oktatási anyagok megtalálhatók online a projekteredmények oldalán különböző nyelveken.

1. Zöld ABC (Bevezetés)
2. A ház teljesítménye
3. Házfelújítások
4. Hulladék
5. Fenntartható mobilitás

6. Fenntartható táplálkozás
7. Biodiverzitás és nulla szennyezés

English

Italian

Greek

Hungarian

Slovenian

Portuguese

+ Játékok

Eszközkészlet 1

Eszközkészlet 2

English

Italian

Greek

Hungarian

Slovenian

Portuguese

https://changers2.eu/?page_id=350&lang=hu

2. Eredménytermék

1. eszközkészlet a vidéki idősök számára fenntartható és zöld háztartási témákról rendezvényeket szervező oktatók számára, melynek célja, hogy támogassa az érintetteket és az oktatókat javaslatokkal és eszközökkel a vidéki idősökkel való helyi rendezvények megszervezéséhez. Tartalmaz Eseménystruktúrákat és terveket, értékelő sablonokat és kérdőíveket, valamint útmutatásokat tartalmaz az idősökkel való interakcióhoz és a WP4-A1-ben kifejlesztett tananyag workshopokon való felhasználásához.

3. Eredménytermék

2. eszközkészlet a vidéki idők számára fenntartható és zöld háztartási témákról generációk közötti workshopokat szervező oktatók számára készült eszköztár, melynek célja, hogy támogassa azokat az oktatókat, akik érdeklődnek a vidéki idők intergenerációs tanulási lehetőségekkel való oktatásában, miközben strukturált tantervi megközelítést, valamint megfelelő transzgenerációs családi együttnevelési anyagokat és játékokat kínál önálló tanuláshoz/távoktatáshoz. A második eszközkészlet közvetlenül a végső célcsoportnak, a vidéki időknek és családtagjaiknak, barátoknak és szomszédoknak is szól. Az önálló tanulás részeként a projekt eredményeinek megismerésére, a kifejlesztett eszközök kipróbálására ösztönzi őket.

Tekintse meg a WP4 végső eredményeit a projekt weboldalon, fedezze fel és töltsse le a kapcsolódó dokumentumokat:

https://changers2.eu/?page_id=350&lang=hu

1.4 A második eszközkészlet célja

A 2. eszközkészlet az **“Eszköztár oktatóknak workshopok rendezéséhez a vidéki idők számára a fenntartható és zöld háztartás témáiról generációkon átívelő megközelítéssel”** címet viselő dokumentum felhasználói útmutatóként szolgál a C.H.A.N.G.E.R.S.–2.0 projekt eredményeihez. Egyszerűen magyarázza el a projektpartnerek megközelítéseit a zöld témák lehetséges bevonására a felnőttkori képzésekbe, amelyek hatékonyan adaptálhatók és átadhatók a vidéki idők számára generációkon átívelő tanulási tevékenységek bevonásával.

A 2. eszközkészlet olyan innovatív képzési eszközöket kínál az oktatóknak és vidéki időknek, amelyek a zöld témákról való önálló tanulást ösztönzik azáltal, hogy digitális forrásokat és tananyagokat kínálnak a zöld fenntarthatósági témákról a fiatalabb felnőttek, mentorok, oktatók, idők/idősebbek rokonai stb. számára. A szándék az, hogy az idők számára gyakorlatias megközelítést biztosítson az alapvető kompetenciák és a zöld háztartás kialakításához, miközben elősegíti a társadalmi kohéziót, az állampolgári elkötelezettséget és az együttműködést. A vidéki idők és a fiatalabb közönség számára részletes generációközi koncepciókat is biztosít a tanulási folyamathoz, hogy a vidéki idők elkötelezettek és motiváltak maradjanak.

Forrás: pikisuperstar, Freepik.

Ezzel összhangban a 2. eszközkészlet célja, hogy támogassa a vidéki időseket és az oktatókat módszereket és forrásokat nyújtva a zöld háztartásokkal kapcsolatos generációk közötti tanulási megközelítésekhez, miközben elősegíti a kreatív és kritikus gondolkodást, a csapatmunkát, valamint támogatja a polgári kohéziót, a hálózatépítést és az együttműködést az érintett érdekelt felekkel.

Az eszköztárak különböző nyelvi verziói elérhetők a project honlapján az Eredmények között.

2. Generációk közötti tanulás

2. Generációk közötti tanulás

Ez a fejezet áttekintést nyújt a transzgenerációs megközelítésben használt célokról és eszközökről a projekt témáihoz kapcsolódóan. A tevékenységek a fenntartható és zöld fejlődésre és a környezeti nevelésre fókuszálnak a generációk közötti kapcsolatokon belül. A generációk közötti és a transzgenerációs kifejezéseket felváltva használjuk.

2.1 Mit értünk transzgenerációs képzés alatt?

A generációk közötti képzési programok célja jellemzően az, hogy összehozzák a fiatalokat és az idősebbeket, hogy megosszák egymással a generációk közötti kötődést elősegítő tapasztalataikat, előmozdítsák a kultúrák cseréjét, a tudásmegosztást, és olyan pozitív társadalmi támogatási rendszereket biztosítsanak, amelyek hozzájárulnak a fiatalabb és az idősebb generációk jólétének és biztonságának fenntartásához. A tevékenységek olyan célokra irányulnak, amelyek mindenki számára előnyösek, így a közösség számára is, amelyben élnek, és amelyek a megosztáson és a közösségépítésen alapulnak.

A generációk közötti képzés egyedülálló tanulási lehetőségeket kínál, amelyek az idősek által felhalmozott tudás és tapasztalat megosztásából származnak.

Hasonlóképpen, az idősök a fiatalabb résztvevőktől tanulhatnak az aktuális zöld témákról, a fenntartható lehetőségekről és technológiákról, a kortárs kulturális szokásokról vagy trendekről - így tartva őket kapcsolatban a gyorsan változó világgal. Klasszikus példa erre a tinédzserek bevonása az idősök okostelefonok és a közösségi média használatának megtanításába, hogy az idősök kapcsolatot tarthassanak szeretteikkel, miközben a fiatalok kölcsönös tanítási élményt és a közösségnek való viszonzás örömét élvezhetik.

Az ilyen programok segíthetnek enyhíteni az idősök magányát és társadalmi vagy fizikai elszigeteltségét, miközben a fiatalabbaknak céltudatosságot és lehetőséget biztosítanak arra, hogy értékeljék gyökereiket. Kétségtelen, hogy a generációk közötti tevékenységekben való részvétel javíthatja a mentális egészséget, az önbecsülést és a kognitív funkciókat is, míg a fiatalabb résztvevők empátiájukat és szociális készségeiket fejleszthetik.

A generációk közötti képzés gyakran azt mutatja, hogy életkortól függetlenül mindig van valami értékes megosztani való és valami új tanulnivaló, ami létfontosságú eszközzé teszi ezeket a programokat a zöld témákkal kapcsolatos közösségi elköteleződés kialakításában és fenntartásában az idősök körében.

2.2 Hogyan segíthet a generációk közötti képzés abban, hogy az idősök és a fiatalok együtt tanuljanak a fenntarthatóságról és a zöld fejlődésről a vidéki területeken?

Az idősök és a fiatalok vidéki környezetben való találkozása a fenntarthatóság és a zöld fejlődés megvitatása érdekében több okból is fontos:

- **Generációk közötti tudásátadás:** Az idősök gyakran rendelkeznek hagyományos tudással, bölcsességgel és tapasztalatokkal, amelyek generációkon keresztül öröklődtek. Azáltal, hogy összekapcsoljuk őket a fiatalokkal, ezt az értékes tudást megoszthatjuk és megőrizhetjük, biztosítva annak folyamatosságát és relevanciáját a vidéki területek fenntarthatósági kihívásainak kezelésében.
- **Holisztikus szemlélet:** Az idősök és a fiatalok különböző nézőpontokat képviselnek. Az idősök történelmi kontextust, betekintést nyújtanak a hagyományos gyakorlatokba és megosztják a múltbeli tapasztalatokból levont tanulságokat. A fiatalok viszont friss ötleteket, technológiai szakértelmet és a jelenkori kihívások átfogó ismeretét hozzák magukkal. E nézőpontok kombinálásával a fenntarthatóság és a zöld fejlődés holisztikusabb és átfogóbb megközelítése érhető el.

- **Közösségi elkötelezettség:** A vidéki közösségek gyakran szembesülnek egyedi fenntarthatósági kihívásokkal, például a mezőgazdaság, a vízgazdálkodás, a megújuló energia és a földhasználat terén. Az idősek és a fiatalok bevonása a vitákba és a döntéshozatali folyamatokba a közösség egészét erősíti. Ez biztosítja, hogy a megoldásokat helyben megismerjék, azok relevánsak legyenek, és tükrözzék a közösség igényeit, törekvéseit és értékeit.
- **A generációs szakadék áthidalása:** A vidéki területeken az életmód, az értékek és a lehetőségek különbségei miatt néha szakadék alakulhat ki a generációk között. Az idősek és a fiatalok összejövételének lehetőségének megteremtésével a fenntarthatóság és a zöld témák körüli viták áthidalhatják ezt a generációs szakadékot, elősegíthetik a megértést, és előmozdíthatják a generációk közötti együttműködést.
- **Kapacitásépítés:** Az idősek és a fiatalok bevonása a fenntarthatóságról és a zöld fejlődésről szóló megbeszélésekbe a kapacitásépítés platformjaként szolgálhat. Az idősek megoszthatják tudásukat és tapasztalataikat a fiatalokkal, és ezáltal képessé tehetik őket arra, hogy a jövő vezetőivé és a változás előmozdítóivá váljanak közösségeikben. Ezzel párhuzamosan a fiatalok is hozzájárulhatnak képességeikkel, energiájukkal és innovatív ötleteikkel ahhoz, hogy inspirálják az időseket és pozitív változásokat indítsanak el.
- **Fenntartható vidékfejlesztés:** Az idősek és a fiatalok bevonásával a vidéki közösségek olyan fenntartható megoldásokat dolgozhatnak ki, amelyek figyelembe veszik valamennyi érdekelt fél igényeit és törekvéseit. Ez a részvételi megközelítés növeli a hosszú távú siker valószínűségét, mivel biztosítja a közösség tagjai számára a felelősségvállalást, az inkluzivitást és a közös felelősség érzését, valamint a generációk közötti szolidaritást.
- **Szolidaritás:** Az idősek és a fiatalok bevonása a fenntarthatósági vitákba elősegíti a generációk közötti szolidaritást és kölcsönös tiszteletet. Lebontja a sztereotípiákat, empátiára nevel, és erősíti a közösségi kötelékeket. Azáltal, hogy az idősek és a fiatalok együtt dolgoznak egy közös cél érdekében, kapcsolatokat építhetnek, és fokozhatják az összetartozás és a kollektív identitás érzését.

Összefoglalva, a vidéki idősek és a fiatalok összefogása a fenntarthatóság és a zöld fejlődés megvitatása érdekében mindkét generáció erősségeit és tapasztalatait hasznosítja. Elősegíti a tudásmegosztást, a közösségi elkötelezettséget, a kapacitásépítést és a generációk közötti szolidaritást, ami végső soron a fenntartható vidékfejlesztés hatékonyabb és inkluzívabb megközelítéséhez vezet.

2.3 A generációkon átívelő megközelítés alapelvei

A C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 projekt által javasolt transzgenerációs módszertan több olyan kulcsfontosságú elemet és megközelítést is figyelembe vesz, amelyeket a siker érdekében biztosítani kell, nevezetesen a következőket:

- **Interdiszciplináris megközelítés:** A tevékenységek különböző tudományágakat, például környezettudományokat, társadalomtudományokat és az oktatást ötvözik, hogy átfogó képet nyújtsanak a fenntarthatósági és a zöld témákról.
- **Tapasztalati tanulás:** A résztvevők gyakorlati tevékenységeken és órákon, helyszíni bejárásokon vesznek részt, amelyek lehetővé teszik számukra, hogy a fenntartható gyakorlatokat a valós környezetben közvetlenül megtapasztalják és alkalmazzák.
- **Kollaboratív tanulás:** Az elvégzett tevékenységek elősegítik az együttműködést és a tudásmegosztást a különböző generációkhoz tartozó résztvevők között, és arra ösztönzik őket, hogy innovatív megoldásokat találjanak és tapasztalatot cseréljenek.
- **Generációk közötti párbeszéd:** A tevékenységek teret adnak a különböző korú résztvevők közötti nyílt párbeszédnek és eszmecserének, elősegítve a generációk közötti kölcsönös megértést, tiszteletet és tanulást..
- **Projektalapú tanulás:** A résztvevők olyan közös projekteken dolgoznak, amelyek a közösségükben felmerülő konkrét környezeti kihívásokat kezelik, elősegítve az aktív részvételt és a tudásmegosztást a zöld témákban.
- **Mentorálás és társaktól való tanulás:** A képzés mentorprogramokat foglal magában, ahol tapasztalt személyek irányítják és támogatják a fiatalabb résztvevőket, lehetőséget teremtve a generációk közötti mentorálásra és tudásátadásra.
- **A technológia beépítése:** A képzés digitális eszközöket és platformokat használ a tanulás és az elkötelezettség fokozása érdekében, lehetővé téve a résztvevők számára az online források elérését, az információk megosztását és a virtuális együttműködést.
- **Hosszú távú elkötelezettség:** A képzés célja a hosszú távú elkötelezettség és a fenntarthatóság iránti elhivatottság elősegítése a folyamatos támogatás, a hálózatépítési lehetőségek és a további források tartós biztosítása révén..

Ezen elvek kombinálásával a generációk közötti módszertan holisztikus és inkluzív megközelítést biztosít a projekttevékenységekhez, ami lehetővé teszi az egyének számára, hogy generációkon átívelően aktívan hozzájáruljanak a fenntartható és zöld fejlődéshez, miközben elősegíti a környezeti nevelést.

2.4 A generációk közötti képzés nyújtotta lehetőségek

Az idők fontos szerepet játszhatnak a fiatalokkal való együttműködésben a fenntarthatósággal és a zöld témákkal kapcsolatos kérdésekben. Íme néhány formális mód az idők és a fiatalok együttműködésére a kölcsönös tanulásért:

- **Tudásmegosztás:** Az idők megoszthatják a fenntartható gyakorlatokkal és a környezetvédelemmel kapcsolatos gazdag tudásukat és tapasztalataikat a fiatalabb generációkkal. Ez történhet informális beszélgetések, történetmesélés, workshopok, mentorprogramok stb. révén.
- **Interdiszciplináris együttműködés:** Az idősebbek együttműködhetnek különböző háttérrel rendelkező fiatalokkal, például a környezettudományok, a mérnöki tudományok, a társadalomtudományok és az oktatás területén, hogy egyesítsék szakértelmüket, és innovatív megoldásokat dolgozzanak ki a környezeti kihívásokra.
- **Mentorálás:** Az idősebbek mentorként szolgálhatnak olyan fiatalabbaknak, akik a fenntarthatósággal és a zöld témákkal kapcsolatos karrier vagy projektek iránt érdeklődnek. Saját tapasztalataik alapján útmutatást, támogatást és tanácsokat adhatnak.
- **Interakciók és párbeszéd:** Az idők generációk közötti párbeszédet folytathatnak a fiatalokkal, teret adva a nyílt beszélgetéseknek, vitáknak és a fenntarthatósággal és zöld témákkal kapcsolatos eszmecseréknek. Ez a párbeszéd elősegíti a generációk közötti kölcsönös megértést, tiszteletet és tanulást.
- **Önkéntes és közösségi szerepvállalás:** Az idők aktívan részt vehetnek a fenntarthatósággal és zöld témákkal foglalkozó közösségi kezdeményezésekben és szervezetekben. Idejük és szakértelmük önkéntes felajánlásával fiatalokkal dolgozhatnak együtt olyan projekteken és tevékenységeken, amelyek a környezeti nevelést és a fenntartható gyakorlatokat népszerűsítik.
- **Érdekérvényesítés és politikai ráhatás:** Az idők felhasználhatják élettapasztalataikat, hálózataikat és hitelességüket a fenntartható politikák és

gyakorlatok támogatására. Együttműködhetnek fiatal aktivistákkal és szervezetekkel, hogy felhívják a figyelmet a környezetvédelmi kérdésekre, és helyi, nemzeti, de akár nemzetközi szinten is pozitív változásokat sürgetsenek..

- **A generációs szakadék áthidalása:** Az idősek segíthetnek áthidalni a generációs szakadékot azáltal, hogy erősítik a különböző korosztályok közötti megértést és megbecsülést. Elősegíthetik a generációk közötti tevékenységeket, eseményeket és workshopokat, amelyek együttműködésre, empátiára és közös döntéshozatalra ösztönöznek.

Összességében az idősebbek egyedülálló perspektívával és értékes hozzájárulással rendelkeznek a fenntartható és zöld fejlődés területén. A fiatalokkal való aktív együttműködés révén olyan generációk közötti partnerségeket hozhatnak létre, amelyek kihasználják egyesített erősségeiket, és felgyorsítják a fenntarthatóbb jövő felé való haladást.

3. Generációk közötti képzések szervezése

Kép: freepik

3. Generációk közötti képzesek előkészítése és tartalma

Ez a fejezet a zöld témák iránt érdeklődő vidéki idősök számára ajánlott képzési programot javasol a generációk közötti tanuláshoz. A javasolt modulok tartalmát úgy választottuk ki, hogy a tevékenységek során ösztönözzük a résztvevők közötti interakciót és a kölcsönös tudáscserét.

Az iránymutatásban olyan generációk közötti képzési megközelítést és programot javaslunk, amely a vidéki idősekkel és az érdekelt felekkel a C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 képzési rendezvények és anyagok kidolgozása és tesztelése során szerzett tapasztalatainkon alapul.

3.1 A képzési program előkészítése és tartalma

Az ajánlott programtartalom három témakörre épülve határozza meg az egyes tématerületeket, amelyeket a kifejlesztett modulok lefednek. Javasoljuk, hogy személyes beszélgetéssel kezdjék a témák felvezetését. A tartalom az adott iskolai tantervhez is igazítható, ha a generációk közötti foglalkozásra iskolában kerül sor.

Témakör	Altémák
1. Fenntartható életvitel	
Cél: A személyes értékekről való elmélkedés, annak azonosítása és magyarázata, hogy az értékek hogyan különböznek egyénenként és változnak idővel, miközben kritikusan értékeli, hogy ezek hogyan illeszkednek a fenntarthatósági értékekhez.	1A - Generációk közötti elkötelezettség 1B – Hulladék 1C - Zöld gazdaság
2. A mai világ problémái	
Cél: Átmenetek és kihívások kezelése összetett fenntarthatósági helyzetekben, valamint a jövővel kapcsolatos döntések meghozatala bizonytalanság, többértelműség és kockázat mellett.	2A - Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz 2B - Az éghajlatváltozás mérséklése
3. Energia: Energiaforrások, Energiaszegénység és Fenntarthatóság	
Cél: A saját fenntarthatósági potenciál felismerése és aktívan hozzájárulni a közösség és a bolygó kilátásainak javításához.	3A - Energiaforrások 3B - Energiaszegénység 3C - Energetikai fenntarthatóság 3D - Fenntartható közlekedés

A C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 projekt által készített **"Képzési anyag fenntartható és zöld háztartási témákról"** gyűjteménye olyan képzési anyagokat kínál, amelyek nemcsak erre a javasolt struktúrára épülnek, hanem figyelembe veszik az európai zöld megállapodás prioritásait is¹. Ezért a C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 képzési anyagok a legrelevánsabb és legaktuálisabb zöld és fenntarthatósági témákra összpontosítanak, amelyek különösen érdekesek lehetnek az idősebb háztartások számára.

A C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 képzési anyagok helyi rendezvényeken és képzéseken használhatók, valamint alkalmasak távoktatásra vagy e-learning célokra is.

Link az Eredmények aloldalra és a képzési anyagok összefoglalójára: https://changers2.eu/?page_id=52

¹ Európai Bizottság: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

3.2 Ajánlott képzési program

Az ebben a részben bemutatott indikatív képzési program és témák személyre szabhatók és beilleszthetők az aktuális programokba az igényeink és érdeklődésünknek megfelelően. Használhatunk saját tartalmakat, vagy találhatunk további képzési anyagokat, eszközöket és tevékenységeket is ezekhez a témákhoz.

1. téma: Fenntartható életvitel

Cél: A személyes értékekről való elmélkedés, annak azonosítása és magyarázata, hogy az értékek hogyan különböznek egyénenként és változnak idővel, miközben kritikusan értékeli, hogy ezek hogyan illeszkednek a fenntarthatósági értékekhez.

Altémák

1A. - Generációk közötti elkötelezettség

1B. - Hulladék

1C. - Zöld gazdaság

Altéma: 1A. Generációk közötti elkötelezettség

Célkitűzések	Tevékenységek leírása
1. Az emberi tevékenységek és az emberi attitűdök hatásának megértése a természeti erőforrások vonatkozásában.	1. Kérjük meg az időseket, hogy gondolják át a természeti erőforrásokkal kapcsolatos saját tapasztalataikat életük során! Kérjük a résztvevőket, hogy osszák meg gondolataikat és emlékeiket arról, hogyan látták a környezet változását az idők során, és fejtsék ki aggodalmaikat és észrevételeiket az emberi tevékenységekkel és a természeti erőforrásokhoz való hozzáállással kapcsolatban!
2. A természeti erőforrások kimerülése következményeinek megértése a jelen és a jövő nemzedékekre nézve.	2. Bátorítsuk az időseket, hogy gondolkozzanak el az erőforrások valós kimerüléséről és a jövő generációira gyakorolt lehetséges hatásáról! Ezután osszuk a résztvevőket kiscsoportokra, és hagyjuk, hogy elemezzenek egy esettanulmányt, amely egy konkrét természetierőforrás-problémára összpontosít, például a vízhiányra vagy a biológiai sokféleség csökkenésére!
3. Környezetvédő szerep vállalása a Föld természeti erőforrásai-nak aktív gondozásával és megőrzésével. Ez magában foglalja a felelős fogyasztást, a hulladék minimalizálását, a szén-dioxid-kibocsátás csökkentését és a fenntartható gyakorlatok támogatását olyan területeken mint az energia, a közlekedés és az élelmiszertermelés.	3. Látványvilágával magával ragadó prezentáció segítségével mutassunk be példákat olyan emberi tevékenységekre, amelyek jelentős hatást gyakoroltak a természeti erőforrásokra! Emeljük ki e tevékenységek következményeit, úgy mint az erdőirtás, környezetszennyezés, klímaváltozás, és kérjük meg a résztvevőket, hogy javasoljanak potenciális megoldásokat és lépéseket a probléma mérséklésére. Vitassuk meg a felelős fogyasztás kérdéskörét!

Altéma: **1B. Hulladék**

Célkitűzések	Tevékenységek leírása
1. A különböző fogyasztási cikkek életciklusának ismerete 2. Felelős fogyasztási gyakorlatok beépítése	1. Mutassuk be a hulladék fogalmát és környezetre gyakorolt hatását, és hagyjuk, hogy az idősek megosszák a hulladékról alkotott véleményüket (vagy példákat, amelyekkel találkoztak)! Látványvilágával magával ragadó prezentáció segítségével magyarázzuk el a fogyasztási cikkek életciklusának szakaszait, vitassuk meg az egyes szakaszokhoz kapcsolódó környezeti hatásokat! Hangsúlyozzuk a hulladékcsökkentés és a felelős fogyasztás fontosságát! 2. Osszunk meg gyakorlati tippeket és stratégiákat az idősekkel a felelős fogyasztási szokások elsajátításához! Ezt követően osszunk ki személyes cselekvési tervezési lapokat, vagy biztosítsunk egy táblát, hogy az idősek felírassák vállalásaikat (pl. az egyszer használatos cikkek kerülése, újrahasznosítás és komposztálás, a helyi, fenntartható kezdeményezések támogatása)!

Altéma: **1C. Zöld gazdaság**

Célkitűzések	Tevékenységek leírása
1. A zöld gazdaság fogalmának megértése (ideértve a természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodást és a környezettudatos magatartás kialakítását)	1. Látványos prezentáció segítségével nyújtunk betekintést a zöld gazdaságba és annak alapelveibe! Ismertessük a vízvédelem jelentőségét és a talajminőség egészségének fontosságát a mezőgazdaság, az ökoszisztémák és az éghajlatszabályozás szempontjából! Ezután osszuk a résztvevőket kiscsoportokra, és hagyjuk, hogy elemezzenek egy esettanulmányt, amely a fenntartható erőforrás-gazdálkodás egy aspektusára összpontosít (pl. vízhiány, talajerózió vagy fenntartható mezőgazdaság), és folytassunk ötletbörzét a megoldásokról!

2. téma: A mai világ problémái

Cél: Átmenetek és kihívások kezelése összetett fenntarthatósági helyzetekben, valamint a jövővel kapcsolatos döntések meghozatala bizonytalanság, többértelműség és kockázat mellett.	<i>Altémák</i> 2A. - Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz 2B. - Az éghajlatváltozás mérséklése
---	---

Altéma: 2A. Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz

Célkitűzések	Tevékenységek leírása
1. Az éghajlatváltozásból eredő kockázatokkal és hatásokkal szembeni alkalmazkodási intézkedések elsajátításának szükségességének megértése.	1. Használjunk látványos prezentációt, hogy példákat mutassunk be az idősnek számára releváns éghajlatváltozási hatásokra, úgy mint a szélsőséges időjárási események, hőhullámok és emelkedő tengerszint! Vitassuk meg a lehetséges alkalmazkodási intézkedéseket, amelyek használhatók az azonosított kockázatok kezelésére és a hatások minimalizálására (pl.: otthonfejlesztés, vészhelyzeti felkészültség és közösségi szerepvállalás)!
2. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási gyakorlatok végrehajtása a családban és a közösségekben.	2. Osszuk a résztvevőket kis csoportokra vagy párokra, és lássuk el őket alkalmazkodási akciótervezési munkalapokkal! Kérjük meg az időseket, hogy ötleteljenek a csoportokon belül, és határozzák meg azokat az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási gyakorlatokat, amelyeket családjukban vagy közösségi környezetben alkalmazni tudnak! Ösztönözzük a résztvevőket, hogy fontolják meg az otthonuk ellenálló képességével kapcsolatos intézkedéseket (pl.: energiatakarékos készülékek telepítése, szigetelés az energiafogyasztás és az ÜHG kibocsátás csökkentésére, esővízgyűjtő rendszerek kialakítása az esővíz összegyűjtésére és hasznosítására), a fenntartható kertészkedést (pl.: honos és szárazságtűrő, alacsonyabb vízigényű fajok ültetése, komposztálás), a vészhelyzeti felkészültséget (pl.: megbízható

forrásokból tájékozódni az időjárás-előrejelzésekről és figyelmeztetésekről), és a közösségi ismeretterjesztést (pl.: a környékre vagy a közösségre kiterjedő újrahasznosítási programok szervezése, részvétel helyi kezdeményezésekben)!

Altéma: **2B. Az éghajlatváltozás mérséklése**

Célkitűzések	Tevékenységek leírása
1. Az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának csökkentéséhez vezető magatartás, viselkedés, gyakorlatok és technikák elsajátítása fontosságának megértése. 2. Integrált módon részvétel a különböző társadalmi szereplőkkel az iskolában és a családban olyan intézkedésekben, amelyek helyi szinten minimalizálják az emberi tevékenységeknek az éghajlatváltozásra gyakorolt hatását.	1. Lássuk el a résztvevőket szénlábnyom-értékelési munkalappal vagy mutassunk meg nekik egy online kalkulátort! Vezessük végig a résztvevőket szénlábnyomuk kiszámításának folyamatán, figyelembe véve olyan tényezőket, mint az energiafelhasználás, a közlekedés, az étrend és a hulladéktermelés! Bátorítsuk őket, hogy gondolkodjanak el az eredményeiken, és határozzák meg azokat a területeket, ahol változtatásokat tudnak végrehajtani a szénlábnyomuk csökkentése érdekében! 2. Osszuk az időseket kis csoportokra, és minden egyes csoporthoz rendeljünk egy-egy konkrét társadalmi szereplőt, például iskolát, családot vagy közösségi szervezetet! Kérjük meg az időseket, hogy csoportjaikban folytassanak ötletbörzét, és a csoportjukhoz rendelt társadalmi szereplők bevonásával találjanak ki ötleteket az éghajlatváltozás mérséklésére irányuló közös fellépésekre! Ösztönözzük a résztvevőket arra, hogy olyan intézkedéseket mérlegeljenek, amelyek megvalósíthatóak, gyakorlatiasak és a helyi környezet szempontjából relevánsak! Adjunk támpontokat a beszélgetésekhez, például energiahatékony kezdeményezések, környezetvédelmi oktatási programok vagy közösségi tájékoztató rendezvények!

3. téma: Energia: Energiaforrások, Energiaszegénység és Fenntarthatóság

Cél: A saját fenntarthatósági potenciál felismerése és aktívan hozzájárulni a közösség és a bolygó kilátásainak javításához.

Altémák

3A - Energiaforrások

3B - Energiaszegénység

3C - Energetikai fenntarthatóság

3D - Fenntartható közlekedés

Altéma: **3A. Energiaforrások**

Célkitűzések	Tevékenységek leírása
1. A különböző energiaforrások és használatuk előnyeinek/hátrányainak megismerése.	Különböztessük meg a megújuló erőforrásokat a nem megújulóktól! Adjunk példákat megújuló és nem megújuló erőforrásokra! A résztvevők vizsgálják meg a megújuló és nem megújuló energiaforrások használatának előnyeit és hátrányait! Segítsünk az időseknek megérteni a természeti erőforrások hatékony és fenntartható felhasználásának szükségességét, hogy a természeti erőforrások helyreállításához megfelelő időskálán biztosítsák a természeti erőforrások hosszú távú megőrzését!

Altéma: **3B. Energiaszegénység**

Célkitűzések	Tevékenységek leírása
1. A fosszilis energiahordozók felhasználásán alapuló különböző energiamodellek társadalmi és környezeti	1.a Kezdeményezzünk beszélgetést, hogy segítsünk az időseknek felismerni, a világ fosszilis tüzelőanyagoktól való függősége a jelenlegi tartalékok kimerüléséhez vezet! Mutassuk be a fosszilis tüzelőanyagok, nevezetesen a kőolaj és a földgáz kitermelésének következményeit számos háborúban és országok közötti konfliktusban! Azonosítsák a résztvevők a fosszilis tüzelőanyagok használatából eredő környezeti hatásokat, nevezetesen az üvegházhatású gázok légkörben való növekedését, és

hatásainak értékelése.	keressenek alternatívákat a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentésére! 1b. Osszuk az időseket kis csoportokra, és mutassunk nekik az energiaszegénységgel és annak hatásaival kapcsolatos esettanulmányokat vagy forgatókönyveket! Kérjük meg az időseket, hogy csoportjaikban elemezzék az esettanulmányokban bemutatott energiamodell társadalmi és környezeti következményeit! Ösztönözzük a kritikus gondolkodást és a vitát olyan témákról, mint az energiához való hozzáférés, az energia megfizethetősége, az egészségügyi különbségek, a környezetkárosodás és a lehetséges megoldások!
------------------------	--

Altéma: **3C. Energetikai fenntarthatóság**

Célkitűzések	Tevékenységek leírása
1. A megújuló energiaforrások használatának és az energiahatékonyság előmozdításának elismerése az energetikai fenntarthatóság két alappilléreként. 2. Részvétel az energiahatékonyságot előmozdító intézkedésekben.	1a. Kapcsoljuk az energiahatékonyságot olyan technológiák és folyamatok alkalmazásához, amelyek a lehető legnagyobb mértékben csökkentik az energiapazarlást! Segítsünk a résztvevőknek azonosítani azokat a magatartásformákat, amelyek elősegítik a „racionális energiafelhasználást”, és ezáltal az energiapazarlás csökkentését! Prezentáció keretében mutassuk meg a) hogyan kapcsolja össze az energiafelhasználás optimalizálása egy adott folyamat esetében a felelős magatartást az energiapazarlás csökkentését lehetővé tevő technológiákkal, és b) hogyan kapcsolja össze az energiahatékonyság növelését egy adott folyamatban a nem megújuló energiaforrások fogyasztásának csökkentésével! 1b. Hagyjuk az időseket arról elmélkedni, hogy a megújuló energiaforrások használata az energiahatékonysággal együtt hogyan teszi lehetővé az energiaforrásokkal való fenntarthatóbb gazdálkodást helyi és globális szinten! Keressenek a résztvevők konkrét példákat az energiahatékonyságot elősegítő magatartásformák, gyakorlatok és technológiák alkalmazására! 2. Vitassuk meg annak lehetőségét, hogy az idősek támogassák az energia hatékony felhasználását célzó tájékoztató és szemléletformáló kampányokat, és részt vegyenek az e célú kezdeményezésekben! Végezzenek az idősek egyszerűsített energiaauditot (azonosítsák az

	energiapazarláshoz vezető magatartásformákat a környező közösségben, az okokat és következményeket, a különböző szereplőket és helyeket, ahol az energiapazarlás jelentősebb; mutassanak rá az energia racionálisabb felhasználásához és ezáltal nagyobb energiahatékonysághoz vezető, lehetséges megoldásokra)! Osszunk ki akciótervezési munkalapokat/táblákat az energiahatékonyság előmozdítására vonatkozó tervek kidolgozásához (célok és indikátorok meghatározása; végrehajtás és eredmények értékelése, eredmények terjesztése különböző kommunikációs stratégiák/médiumok segítségével)!
--	--

Altéma: **3D. Fenntartható közlekedés**

Célkitűzések	Tevékenységek leírása
1. A fenntartható közlekedés összekapcsolása a természeti erőforrások és az életminőség megőrzésével.	1. Kezdeményezzünk beszélgetést, hogy segítsünk a résztvevőknek a fenntartható mobilitást elősegítő magatartásformák azonosításában (beleértve az e-mobilitást), és vizsgáljuk meg együtt az egyéni közlekedés növekvő használatának az egészségre és a környezetre gyakorolt hatásait! Hagyjuk, hogy a résztvevők felderítsék a közlekedési ágazat súlyát országuk teljes energiafogyasztásában és az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásában!
2. A fenntartható közlekedés előmozdítását elősegítő javaslatok előterjesztése az illetékes hatóságoknál, nevezetesen az önkormányzatoknál.	2. Az idők helyi szinten keressenek konkrét példákat a fenntartható közlekedést elősegítő magatartásformák és gyakorlatok alkalmazására! Segítsünk a résztvevőknek megérteni, hogy a fenntartható közlekedés a viselkedésbeli változások és a környezetbarát politikák kombinációját igényli, nevezetesen a tömeg- és a magánközlekedés terén! Tájékoztassuk őket arról, hogy hogyan vehetnek részt a) a fenntartható közlekedés előmozdítását célzó tudatosságnövelő kampányokban, és b) a fenntartható közlekedéshez vezető intézkedéseket tartalmazó, helyi szintű terv(ek) kidolgozásában, és tehetik azt részvételi módon elérhetővé az illetékes hatóságok (pl. a városi tanács/önkormányzati tanács) számára!

4. Generációkon átívelő képzés szervezése

Kép: Freepik.

4. Generációkon átívelő képzés szervezése

Ez a fejezet bemutatja a generációk közötti és nemzedékeken átívelő képzések megszervezésének néhány kulcsfontosságú elemét, beleértve, hogyan lehet biztosítani, hogy mindenki részt vegyen benne, és hogyan javítható a képzéseken való részvételi hajlandósága és igényei.

Mindig tartsuk szem előtt, hogy az oktatóknak biztonságos és rugalmas tanulási mintákat kell kínálniuk, amelyek figyelembe veszik a különböző generációk memóriakapacitását és elkötelezettségét, időt hagyva a spontán szóbeli beszélgetésekre is.

Emlékeztető: A vidéki időseknek szóló, idősbárát helyi rendezvények tényleges megszervezésével kapcsolatos további részletekért kérjük, olvassa el az:

1. eszköztár a vidéki idősek számára fenntartható és zöld háztartási témákról rendezvényeket szervező oktatók számára célja, hogy ajánlásokkal és eszközökkel támogassa az érdekelt feleket és az oktatókat a vidéki időseket elérő helyi rendezvények szervezéséhez. Tartalmaz rendezvénystruktúrát és terveket, értékelési sablonokat és kérdőíveket, útmutatást az idősekkel való interakcióhoz és a WP4-A1-ben kidolgozott tananyagok workshopokon való felhasználásához.

4.1 Bevezetés

Ezekkel a témákkal kell foglalkoznunk az első foglalkozás során, hogy megfelelően tájékoztassuk az idősebb és fiatalabb diákokat a kínált generációk közötti képzésről.

1. Magyarázzuk el a képzés célját és azt, hogy miért alkalmazzuk a generációk közötti tanulási megközelítést!
2. Osszuk meg, mit várunk el a "diákoktól", és mit várhatnak ők tőlünk és a képzéstől!
3. Magyarázzuk el a fenntarthatósági témát, amelyet meg szeretnénk megvitatni a tevékenység során, és beszéljük meg a résztvevőkkel, hogy mit szeretnének csinálni!
4. Állapodjunk meg a tanulókkal a következő lépésekről, a tevékenységek lebonyolításának ütemtervéről és a felkészüléshez szükséges anyagokról!
5. Magyarázzuk el a foglalkozás várható eredményeit és az elvárásokat!
6. Hagyjunk elegendő időt a megbeszélésekre minden lépésnél, és győződjünk meg arról, hogy az esemény végén elegendő idő áll rendelkezésre az összefoglalásra.

Törekedjünk arra, hogy minden érintett csoportot tájékoztassuk a részletekről.

A képzés utolsó tíz percében beszéljük meg a generációk közötti képzésről alkotott benyomásaikat és véleményüket.

Az alábbi kérdések segítségével beszéljük meg, hogyan élték meg a tanulók a képzést.

- Úgy érzik, hogy a képzés befolyásolta hajlandóságukat a zöld települések és a fenntarthatósági kérdések iránt?
- Úgy érzik-e az idősek/fiatalok, hogy többet tudnak a közösen megbeszélte zöld témákról?
- Tanultak-e a diákok valamit a generációk közötti párbeszéd fontosságáról?
- Mit tudtak meg a fiatalabb diákok idősebb társaik nézőpontjáról; és fordítva?
- Mi a véleményük arról, hogy beszélgessenek a továbbiakban valakivel egy másik generációból?

Fontos: Terjesszük a C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 kilépési kérdőívét, hogy jobban megérthessük a tanulás és a fejlesztések szükségességét! Kérjük, tekintse meg az 1. Eszköztár sablonját!

Kérjük meg a képzésen részt vevő vagy rendezvényeket szervező többi oktatót is, hogy a tevékenység befejezése után osszák meg benyomásaikat, és kérjünk tőlük visszajelzést! A megvitatandó kérdések a következők lehetnek:

- Teljesültek-e az előre meghatározott tanulási célok?
- Hogyan zajlott a logisztikai felkészülés?
- Érdekelne-e a szervezetet egy újabb generációk közötti tevékenység megszervezése?
 - Mit változtatnának, és hogyan lehetne javítani a programon és az anyagon?

Ne felejtünk el beilleszteni egy rövid programot a különböző generációk résztvevői hozzájárulásának elismerésére és megünneplésére! A résztvevők erőfeszítéseinek és eredményeinek elismerése megerősíti elkötelezettségüket, és motiválja őket a generációk közötti zöld képzési eseményeken való folyamatos részvételre. Ez magában foglalhatja oklevél átadását, kis emléktárgyakat, díjakat, nyilvános elismeréseket vagy ünnepi eseményeket.

4.2 Eszközök és játékok

Ez a rész néhány gyakorlati példát mutat be olyan eszközökre, játékokra és beltéri vagy kültéri tevékenységekre, amelyek megkönnyíthetik a generációk közötti szerepvállalást kötetlenebb környezetben. Bemutatjuk az oktatóknak, idősekkel foglalkozó szervezeteknek és önkormányzatoknak néhány potenciális eszközt, amelyek segítségével elérhetik az időseket és a fiatalokat egyaránt - motiválva őket a részvételre, amely gyakran nehéz feladat, és több erőfeszítést igényel.

Memóriajátékok

Játsszunk együtt memóriajátékokat, például párosító vagy kvízzjátékokat, amelyekben a résztvevőknek eseményeket, tényeket vagy személyes emlékeket kell felidézniük! Ez elősegíti a kognitív stimulációt, és a közös élményeken keresztül ösztönzi a generációk közötti kötődést.

Társasjátékok és kártyajátékok

Játsszunk olyan társasjátékokkal vagy kártyajátékokkal, amelyek különböző korosztályok számára alkalmasak! Az olyan klasszikusok, mint a sakk, a Scrabble, az Uno vagy a kártyajátékok, mint a rómi, élvezetes és interaktív élményt nyújthatnak, amelyek áthidalják a generációs különbségeket és ösztönzik a barátságos versenyt.

Történetmesélés

Ösztönözzük arra a nagyszülőket és az unokákat, hogy osszák meg egymással a történeteiket! Ez magában foglalhat történetmesélő foglalkozásokat, ahol a nagyszülők elmesélik gyermekkori élményeiket, a család történetét vagy kulturális hagyományait. Hasonlóképpen az unokák is megoszthatják saját történeteiket, tapasztalataikat vagy fantáziadús meséiket, elősegítve a kölcsönös megértést és erősítve a generációk közötti köteléket.

Művészet és kézművesség

Vegyünk részt olyan művészeti és kézműves tevékenységekben, amelyek lehetővé teszik a nagyszülők és az unokák számára, hogy együtt alkossanak valamit! Ilyen lehet a festés, rajzolás, kötés vagy kézműves termékek készítése. Az ilyen tevékenységek ösztönzik a kreativitást, a kölcsönös tanulást, valamint a generációk közötti készség- és tudáscserét.

Sütés-főzés

Vonjuk be a nagyszülőket és az unokákat a sütés-főzésbe! Közösén készítsenek el családi recepteket, osszanak meg főzési tippeket egymással, vagy kísérletezzenek új ételekkel! Ez nemcsak a generációk közötti kötődést segíti elő, hanem hozzájárul a kulináris hagyományok és készségek átadásához is, és lehetővé teszi a fenntarthatóság megvitatását.

Rejtvények és fejtörők

Oldjunk meg rejtvényeket vagy fejtörőket csoportos tevékenységként! Ezek lehetnek kirakósok, keresztrejtvények vagy találós kérdések. Az ilyen tevékenységek serkentik a kognitív képességeket, ösztönzik a csapatmunkát és lehetőséget nyújtanak a nagyszülőknek és az unokáknak egymás támogatására.

Zene és tánc

Vegyünk részt különböző generációkon átívelő zenei és táncos tevékenységekben! Ez magában foglalhatja a különböző korok zenéjének meghallgatását és megvitatását, hagyományos táncok tanítását, vagy akár a hangszereken való közös zenetanulást is. A zene és a tánc segíti az önkifejezést, a kreativitást és a kulturális megbecsülést.

Szabadtéri kalandok

Tervezzünk olyan szabadtéri kalandokat, amelyek ösztönzik a fizikai aktivitást és a felfedezést! Ez lehet természetjárás, kertészkedés, madárles vagy egy piknik szervezése. Ezek a tevékenységek lehetőséget adnak a közös élményekre, erősítik a természettel való kapcsolat érzetét és népszerűsítik az aktív életmódot.

Közösségi kert

Hozzunk létre egy közösségi kertet, ahol az idősek és a fiatalok egymás mellett termesztethetnek biotermékeket! Ez a tevékenység támogatja a fenntartható mezőgazdasági gyakorlatokat, a kertészeti technikákkal kapcsolatos ismeretek megosztását és a helyben előállított élelmiszerek fontosságát.

Energiahatékonysági és megújuló energiaforrásokkal foglalkozó workshopok

Szervezzünk workshopokat az energiahatékonyságról és az energiatakarékosságról! Az idősek megoszthatják a fenntartható energetikai

gyakorlatokkal kapcsolatos tapasztalataikat, míg a fiatalok a megújuló energia alapú technológiákkal kapcsolatos ismereteiket. A résztvevők többek között megismerkedhetnek az energiatakarékos szokásokkal, a napelemekkel, az energiahatékony készülékekkel és az energiafogyasztás csökkentésének előnyeivel.

Természetjárás és természetvédelem

Szervezzünk természetjárást vagy vezetett túrákat a helyi természeti területeken! Az idősök betekintést nyújthatnak a régió történelmébe és biológiai sokféleségébe, míg a fiatalok rávilágíthatnak a természetvédelem és a környezetvédelem fontosságára. A résztvevők beszélgetéseket folytathatnak az ökoszisztémák és a vadon élő állatok élőhelyeinek megőrzéséről, valamint a fenntartható turizmus szerepéről.

Újrahasznosítási és hulladékkezelési kezdeményezések

Dolgozzunk együtt újrahasznosítási és hulladékgazdálkodási projekteken! Az idősök megoszthatják a hagyományos hulladékcsökkentési gyakorlatokkal kapcsolatos ismereteiket, míg a fiatalok a modern újrahasznosítási technikákkal kapcsolatos ismereteikkel járulhatnak hozzá. Közös újrahasznosítási akciókat szervezhetnek, komposztálási programokat valósíthatnak meg és oktathatják a közösséget a hulladékcsökkentési stratégiákról.

Hagyományos mesterségek és készségek

Bátorítsuk az időseket, hogy osszák meg hagyományos mesterségeiket és készségeiket a fenntartható gyakorlatokkal kapcsolatban! Ez magában foglalhat olyan tevékenységeket, mint a szövés, fazekasság, kosárfonás vagy famegmunkálás helyi és környezetbarát anyagok felhasználásával. A fiatalok tanulhatnak az idősektől, megőrizve a kulturális örökséget, miközben felfedezik a fenntartható termelési módszereket.

Vízvédelmi kampányok

Dolgozzunk ki vízvédelmi és vízgazdálkodási kampányokat! Az idősök a hagyományos víztakarékossági technikákról és a helyi vízforrásokról, a fiatalok pedig a modern vízspórolási megoldásokról beszélhetnek. Együtt workshopokat szervezhetnek, oktatási anyagokat készíthetnek, és népszerűsíthetik a felelős vízhasználatot a közösségben.

Környezetvédelmi művészet és falfestmények

Működjunk együtt a környezetvédelmi művészeti alkotások és falfestmények létrehozásában a közterületeken! Az idősök művészi készségeiket és a hagyományos művészeti formák ismeretét, míg a fiatalok kortárs technikákat és a fenntarthatósággal kapcsolatos témákat hozhatják be. A műalkotások vizuális emlékeztetőként szolgálhatnak a környezetvédelem fontosságára.

Az **5. fejezet**ben konkrét eszközök kerültek bemutatásra, mint például a kártya-, társas- és képregényjátékok példái, amelyek inspirálhatják az időseket és a facilitátorokat, akik tevékenységeik során alkalmazni kívánják a generációk közötti tanulást.

4.3 Értékelés

Továbbra is fontos, hogy az oktatók értékeljék a képzési program végrehajtását a képzés alatt és után - mind a tanulási logisztika, a folyamat, az eredmények és a kapott visszajelzések tekintetében. Ez a szakasz javaslatot tesz bármely, generációk közötti program értékelésére, amely figyelembe veszi az oktatók munkaterhelését is.

A generációk közötti programot végrehajtó oktatóknak az alábbiakat érdemes figyelembe venniük az értékelés során²:

- a) A különböző tevékenységek oktató általi folyamatos értékelése a lebonyolítás során; a tanulók készségeinek fejlesztése; a tevékenységek és a tanterv közötti kapcsolat; a foglalkozások előtt vagy alatt bevezetett változások, az órai hangulat; a tanulók részvétele; a használt eszközök működőképessége stb.
- b) Folyamatos értékelés beszélgetések révén, amely lehetővé teszi az előző rendezvények erősségeinek és gyengeségeinek kölcsönös átgondolását vagy fejlesztési irányát.
- c) A fiatalok és idősek elégedettségének és a képzéssel kapcsolatos reflexiónak értékelése a képzési program végén kérdőíven keresztül. Ez jelzi a képzéssel való általános elégedettséget, reflektál arra, hogy mit tanultak, vagy miről szerettek volna többet megtudni, visszajelzést ad a képzés észlelt erősségeiről és gyengeségeiről, valamint arról, hogy személyesen hogyan járultak hozzá vagy szeretnének a továbbiakban hozzájárulni a képzésekhez. A C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 projekt pilottevékenységében használt kimeneti kérdőív sablonja megtalálható az **1. Eszköztárban**.
- d) A résztvevők attitűdváltozásainak elemzése a fiatalok és az idősek közötti interakciók eredményeként bekövetkezett változások azonosítása érdekében.

² Sharing Childhood 2 (2018). Guidelines on Implementing Intergenerational Learning Programmes Based on the SACHI 2 Project experiences.

https://gifes.uib.eu/digitalAssets/560/560338_SACHI2_OI1-Guidelines_ENGxx.pdf

5. További olvasnivalók és eszközök

5. További olvasnivalók és eszközök

Kép: Freepik.

Szeretne többet megtudni az idők generációk közötti tanulási tevékenységeinek megszervezéséről?

Ez a fejezet lehetőséget kínál a projektpartnereknek, az idősekkel foglalkozó szervezeteknek és az önkormányzatoknak, hogy többet tudjanak meg az idősek zöld és fenntartható háztartásokkal kapcsolatos helyi oktatásáról, valamint a generációk közötti tanulási megközelítések alkalmazásáról. A C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0 projektben kifejlesztett anyagok és eszközök mellett a következőkben olyan külső forrásokat mutatunk be, amelyeket főként EU társfinanszírozású projektek és kezdeményezések fejlesztettek ki, amelyek célja a felnőttek és idősek tanulási lehetőségeinek növelése és előmozdítása a fenntarthatóságot célzó generációk közötti képzési programok megvalósításával.

5.1 Külső források és weboldalak

- SMALEI - Sustainable Matrix for Adult Education Institutions
<https://eaea.org/our-work/projects/sustainability-matrix-for-adult-education-institutions-smalei/>
- Seniors for Education

- <https://seniorsforeducation.eu/>
- Dreamlike Neighbourhood - Older people are making meaningful connections in their communities.
<https://www.dreamlike-neighbourhood.eu/>
- TALE Project – Transforming Adult Learning for Green Transition
<https://kansanvalistusseura.fi/en/hankkeet/tale/>
- TSITour – Training on Social Inclusion in Tourism, by including elderly people as local storytellers for the Tourism Industry
<https://tsitour.eu/>
- SEN4CE – Seniors for Circular Economy
<https://sen4ce.eu/>
- Green Erasmus
<https://www.greenerasmus.org/>
- EPALE – Electronic Platform for Adult Learning in Europe
<https://epale.ec.europa.eu/en>

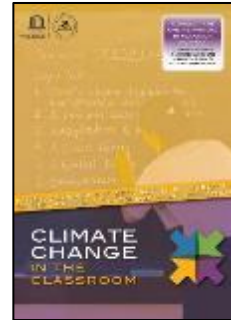
5.2 Külső segédanyagok és eszköztárak

Számos kiváló egyéb eszköztár és útmutató érhető el más külső forrásokból, angol nyelven. Az alábbi kiadványok némelyike óriási segítséget nyújthat a célzott, generációk közötti programok megszervezésében, amelyek jobban megfelelnek az Ön képzési igényeinek és közönségének.

[Climate action in language education
Activities for low resource classrooms.](#)
British Council (2024).

[Climate change in the classroom:
UNESCO course for secondary
teachers on climate change
education for sustainable
development.](#)
UNESCO (2013).

[Place-Making with Older Adults:
Towards Age-Friendly Cities and
Communities.](#)

PLACE-AGE (2019).

[People-Smart Sustainable Cities.
Sustainable and smart cities for all
ages.](#)

United Nations (2020).

[Intergenerational Training Course for
Trainers and Practitioners. Edition 2.](#)
Generations Working Together (2019).

[Generations Working Together.
Learning through intergenerational
Practice.](#)

Generations Working Together
(2013).

[Enhancing lifelong learning through intergenerational learning. Erasmus+ 60 cooperation partnership p.](#)

Erasmus+ 60 cooperation partnership p (2023).

[Guidelines on Implementing Intergenerational Learning Programmes Based on the SACHI 2 Project experiences.](#)

“Sharing Childhood 2” (2018).

[Bringing Together Seniors and Children in the Community. INTERGENERATIONAL ACTIVITIES PROGRAMMING GUIDE Families](#)

Canada (2020).

[Together Old and Young – An Intergenerational Approach: A Handbook for Tutors and Course Developers.](#)

TOY-PLUS Consortium (2018)

Kép: Freepik

5.3 C.H.A.N.G.E.R.S-2.0 eszközök

A következőkben a pilottevékenység végrehajtása során kipróbált konkrét tevékenységeket találhatók. Ezek a gyakorlati jellegű, generációk közötti eszközök inspirálhatják azokat a facilitátorokat és oktatókat, akik intergenerációs megközelítéseket szeretnének alkalmazni a vidéki idősök képzése során.

Íme néhány példa azokra az eszközökre és játékokra, amelyek megkönnyíthetik a generációk közötti szerepvállalást egy kötetlenebb környezetben:

5.3.1 Kártyajátékok ötletbörzéhez

Ötletbörze játék a zöld város akadályairól és megoldásairól

	
KONTEXTUS	Az éghajlatváltozás megtörténik. Az előrejelzések szerint a hatások világszerte egyre súlyosabbak lesznek. Az idősek és a fiatalok is részt vehetnek a közeljövőben súlyossá váló kérdésekben, és fontos, hogy véleményük és ötleteik meghallgatásra találjanak, miközben hozzájárulnak az érdemi változáshoz.
CÉLKITŰZÉSEK	A fenntarthatóbb életmód akadályainak, a zöldebb városokra vonatkozó ötletek feltérképezése, összegyűjtése és kidolgozása. Ez a tevékenység segíti a generációk közötti résztvevőket olyan zöld városi megoldások azonosításában, kidolgozásában és feltérképezésében, amelyek a közösséget egy fenntarthatóbb jövő felé viszik. ³
SZÜKSÉGES ANYAGOK	• Parafatábla vagy flipchart; • Prezentációs kártyák ötleteléshez; • Kártyák kategóriák kijelölésére; ▪ Zöld/sárga/narancssárga öntapadós papírok a prioritási szintekhez.
MEGVALÓSÍTÁS	1) (5 perc) Mutatkozz be; magyarázd el a játék céljait! Kérj meg minden résztvevőt, hogy gondolja át a lehetséges akadályokat és megoldásokat egy zöldebb közösség és fenntarthatóbb város felé! 2) (15 perc) A résztvevők kapjanak időt arra, hogy találjanak ki ötleteket, amelyeken dolgozni szeretnének, és kérd meg őket, hogy rögzítsék ötletüket röviden egy cetlin: az egyik oldalra írjanak egy kulcsszót, amely az ötletet jellemzi! A

³ Adaptálva a 'Toolkit for Practitioners Engaging older people in creating an age-friendly environment' c. dokumentumból, amelyet az Erasmus+ project Mobility Scouts keretén belül fejlesztettek ki: Engaging older people in creating an age-friendly environment. <http://www.mobility-scouts.eu/wp-content/uploads/2018/05/Toolkit.pdf>

	hátoldalon max. 3 mondatban írják le az ötletet, határozzák meg a célcsoportot és írják oda a nevüket. 3) (5 perc) minden résztvevő számára). Kérd meg a résztvevőket, hogy mutakozzanak be, és magyarázzák el javaslataikat! Az ötleteket gyűjtsd egy táblára, és a felmerülő témák szerint csoportosítsd! 4) (30 perc). A résztvevők gondolkozzanak a mindenki által javasolt konkrét kérdéseken/megoldásokon, és keressenek másokat, akik ugyanazon az ötleten és projekten szeretnének dolgozni. A résztvevők csoportosuljanak az ötletek mentén, és találjanak csapattagokat. Ez kötetlen környezetben történjen, egy szünetben. Így könnyebben beszélgethetnek, és megismerhetik a különböző potenciális csapattagokat. 5) (15 perc) Ötletbörze következzen kis fókuszcsoportokban az összegyűjtött akadályokról/javaslatokról, amely végén találjanak konszenzust a további kidolgozandó konkrét területeken, magában foglalva a potenciális főbb érdekelt felek azonosítását. Az ötleteket a jegyezd fel cetlikre és táblára, a felmerülő témák szerinti csoportosításban. 6) (10 perc) Foglald össze a főbb azonosított akadályokat és megoldásokat! 7) (15 perc) Egy rövid szünet és beszélgetés után a csapatok a tréner segítségével vitassák meg, hogy minden azonosított akadályra 2 lehetséges megoldást találjanak. 8) (10 perc) minden csoportnak). Üljenek össze újra plenárisan, és minden csoport számoljon be az azonosított javasolt megoldásokról. A cél konszenzus elérése az elfogadott javaslatokról. 9) (10 perc) Fogalmazzunk meg szakpolitikai ajánlásokat a helyi döntéshozók számára! 0) (05 perc) Határozzunk meg következő lépéseket és döntsünk a további lépések megvitatásáról szóló ülésekről!
IDŐTARTAM TIPPEK ÉS TRÜKKÖK SZERVEZŐKNEK	190 perc ▪ A tevékenység két különböző workshopra vagy napra osztható, hogy az embereknek több idejük legyen átgondolni azokat az ötleteket, amelyeken dolgozni szeretnének. ▪ A csapatokat nemcsak az ötletek mentén kell kialakítani, hanem az is fontos, hogy a csapattagok jól kijöjjenek egymással. Egy kötetlen környezet (szünet) lehetőséget kínál a potenciális csapattagok összeismerkedésére.

5.3.2 Szókeresők

Épületfelújítások SZÓKERESŐ

Megtalálja az összes elrejtett szót?

N	Y	Í	L	Á	S	Z	Á	R	Ó	K	G	Q	V	H
F	P	K	É	X	M	G	Ó	F	I	S	M	T	F	Ő
F	R	É	D	H	L	O	Ő	Z	É	O	E	W	I	M
É	Ú	L	G	Y	Ú	P	É	L	K	Z	A	H	Z	É
Ú	Q	T	Í	I	O	T	E	Y	R	D	J	A	Z	R
T	E	W	É	Ő	S	T	É	É	P	S	F	T	Ó	S
U	É	Q	B	S	E	Á	T	S	Z	I	O	É	K	É
L	R	T	M	G	T	R	T	I	G	P	G	K	H	K
J	Y	Q	I	G	O	G	V	R	Í	B	Y	O	M	L
W	N	Z	M	F	É	Á	Ó	Ő	A	X	A	N	Ő	E
H	S	Ő	M	J	R	Á	O	Ő	G	T	S	Y	Q	T
S	N	O	I	G	Í	A	S	Ó	S	M	Z	S	G	C
E	K	V	Á	V	B	W	X	R	E	X	T	Á	Y	S
Y	S	S	C	Q	O	C	Q	H	Ó	F	Á	G	H	Z
M	E	G	T	A	K	A	R	Í	T	Á	S	Ú	I	X

FOGYASZTÁS

FŰTÉS

IZZÓK

HATÉKONYSÁG

HÁZTARTÁSI GÉP

HŰTÉS

HŐMÉRSÉKLET

KOMFORTÉRTET

MEGTAKARÍTÁS

NYÍLÁSZÁRÓK

SZIGETELÉS

SZIVÁRGÁS

CREATED BY WORDSEARCHLABS.COM

WWW.CHANGERS2.EU

Épületfelújítások SZÓKERESŐ

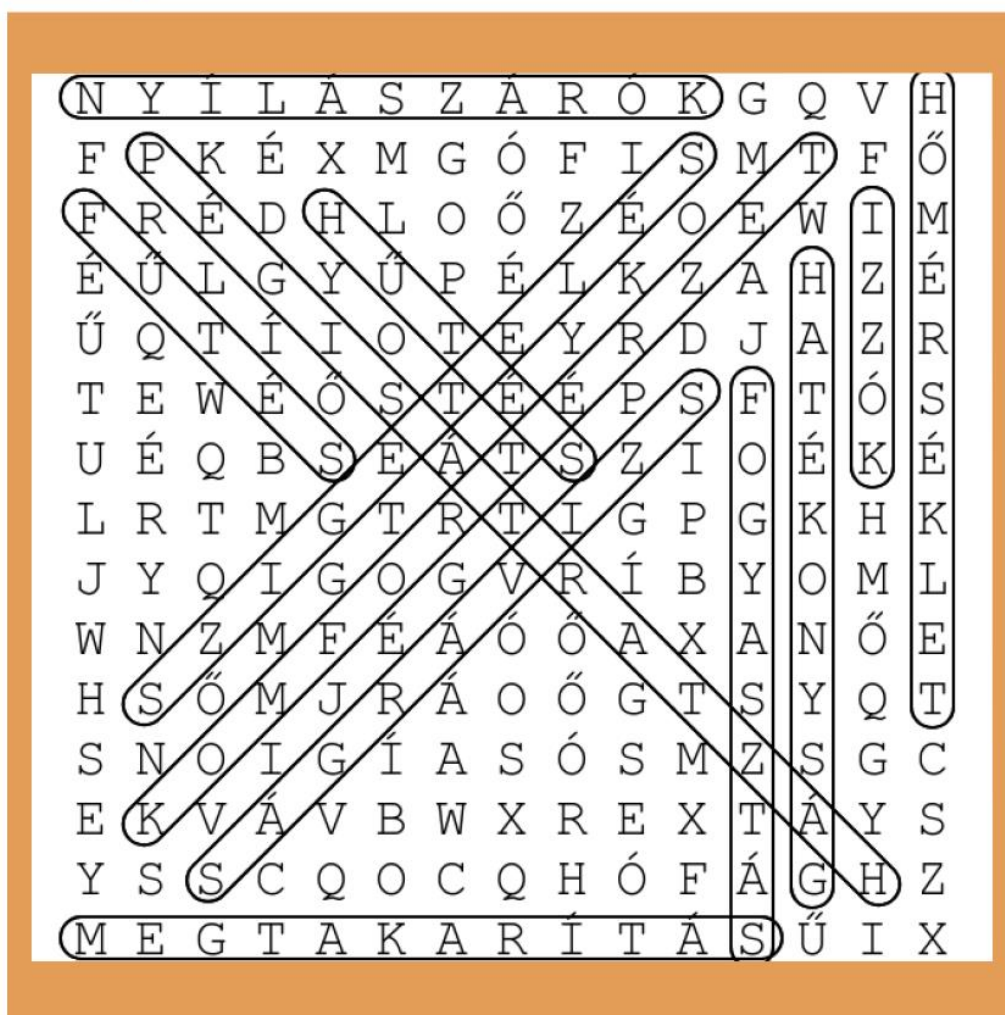
Megtalálja a 12 elrejtett szót?

N	Y	Í	L	Á	S	Z	Á	R	Ó	K	G	Q	V	H
F	P	K	É	X	M	G	Ó	F	I	S	M	T	F	Ő
F	R	É	D	H	L	O	Ő	Z	É	O	E	W	I	M
É	Ű	L	G	Y	Ű	P	É	L	K	Z	A	H	Z	É
Ű	Q	T	Í	I	O	T	E	Y	R	D	J	A	Z	R
T	E	W	É	Ő	S	T	É	É	P	S	F	T	Ó	S
U	É	Q	B	S	E	Á	T	S	Z	I	O	É	K	É
L	R	T	M	G	T	R	T	I	G	P	G	K	H	K
J	Y	Q	I	G	O	G	V	R	Í	B	Y	O	M	L
W	N	Z	M	F	É	Á	Ó	Ő	A	X	A	N	Ő	E
H	S	Ő	M	J	R	Á	O	Ő	G	T	S	Y	Q	T
S	N	O	I	G	Í	A	S	Ó	S	M	Z	S	G	C
E	K	V	Á	V	B	W	X	R	E	X	T	Á	Y	S
Y	S	S	C	Q	O	C	Q	H	Ó	F	Á	G	H	Z
M	E	G	T	A	K	A	R	Í	T	Á	S	Ű	I	X

Épületfelújítások SZÓKERESŐ

MEGOLDÁS

FOGYASZTÁS

FŰTÉS

IZZÓK

HATÉKONYSÁG

HÁZTARTÁSI GÉP

HŰTÉS

HŐMÉRSÉKLET

KOMFORTÉRTZET

MEGTAKARÍTÁS

NYÍLÁSZÁRÓK

SZIGETELES

SZIVÁRGÁS

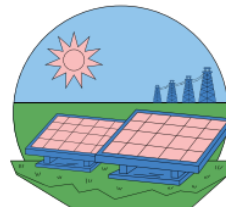
CREATED BY WORDSEARCHLABS.COM

WWW.CHANGERS2.EU

Megújuló energia SZÓKERESŐ

Megtalálja az összes elrejtett szót?

B	O	F	Ú	X	Ú	E	W	F	Z	P	G	S	M	G
I	V	Á	T	B	G	Ú	I	T	S	O	X	J	C	E
O	G	F	Ö	L	D	H	Ő	Ő	J	P	U	Z	X	T
M	Ú	A	A	A	K	K	U	M	U	L	Á	T	O	R
A	L	Y	Y	I	Q	T	N	M	W	X	T	Ú	U	C
S	Í	K	T	N	G	N	K	Á	Ú	Y	Q	Z	B	K
S	I	Ö	F	T	A	R	M	R	Z	X	E	I	Á	G
Z	É	A	G	Ú	A	M	E	R	N	A	O	F	D	Á
A	H	I	E	H	M	V	E	N	Z	Ő	K	A	I	C
M	L	Ú	Á	M	C	E	I	Z	E	P	N	A	E	P
Ú	A	É	Y	T	E	Ú	Ü	Z	Ü	Z	S	J	A	C
Q	Ő	Y	G	G	H	Ü	A	E	S	O	Í	N	Ü	É
M	H	N	Ú	H	C	Ő	P	É	R	Ő	I	V	Ú	Á
S	Z	É	L	E	R	Ő	M	Ú	M	O	H	B	Á	Í
F	W	X	Ú	T	G	C	J	N	A	P	E	L	E	M

AKKUMULÁTOR

FÖLDHŐ

NAP

TÚZIFA

BIOMASSZA

HŐSZIVATTYÚ

NAPELEM

VÍZENERGIA

BIOÜZEMANYAG

KAZÁN

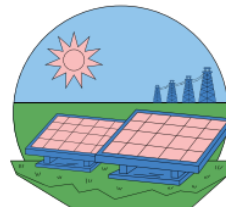
SZÉLERŐMŰ

CREATED BY WORDSEARCHLABS.COM

WWW.CHANGERS2.EU

Megújuló energia SZÓKERESŐ

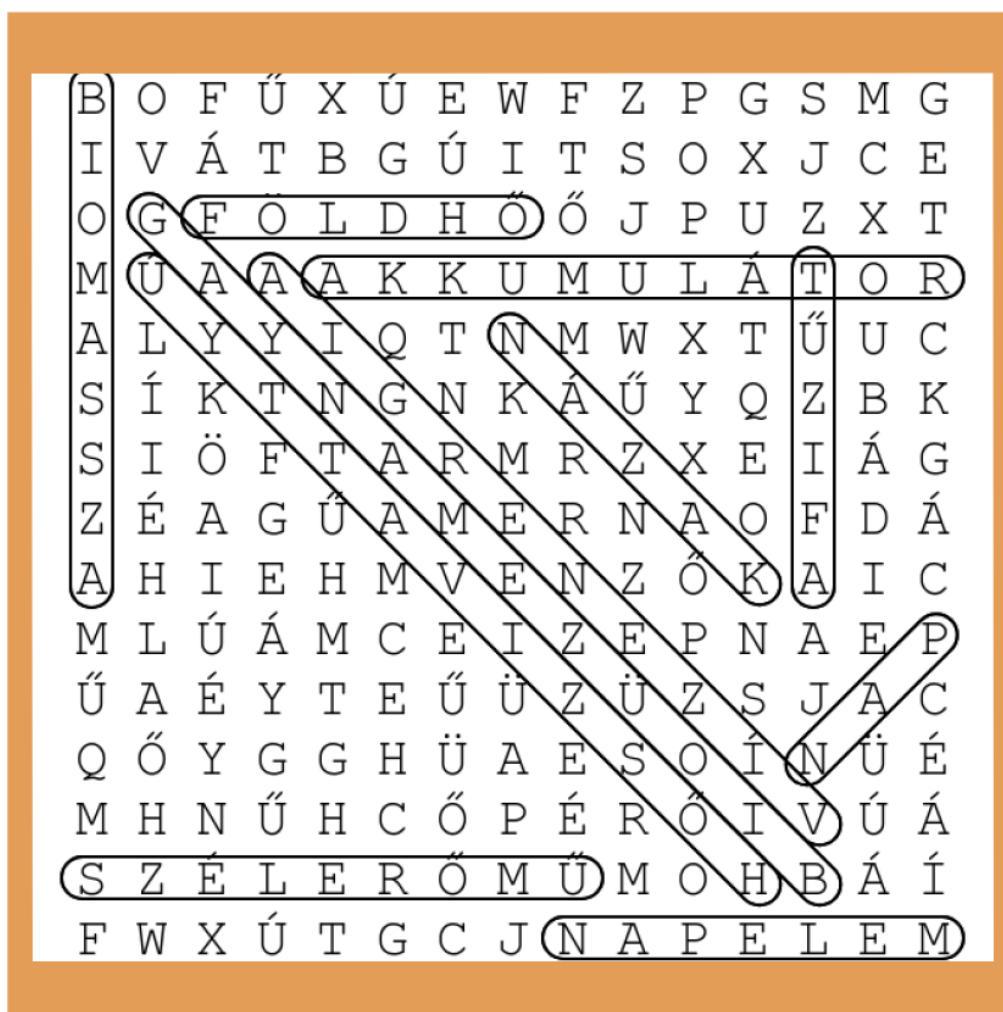
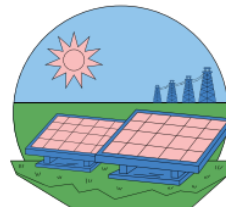
Megtalálja a 11 elrejtett szót?

B	O	F	Ú	X	Ú	E	W	F	Z	P	G	S	M	G
I	V	Á	T	B	G	Ú	I	T	S	O	X	J	C	E
O	G	F	Ö	L	D	H	Ő	Ő	J	P	U	Z	X	T
M	Ú	A	A	A	K	K	U	M	U	L	Á	T	O	R
A	L	Y	Y	I	Q	T	N	M	W	X	T	Ú	U	C
S	Í	K	T	N	G	N	K	Á	Ú	Y	Q	Z	B	K
S	I	Ö	F	T	A	R	M	R	Z	X	E	I	Á	G
Z	É	A	G	Ú	A	M	E	R	N	A	O	F	D	Á
A	H	I	E	H	M	V	E	N	Z	Ő	K	A	I	C
M	L	Ú	Á	M	C	E	I	Z	E	P	N	A	E	P
Ú	A	É	Y	T	E	Ú	Ü	Z	Ü	Z	S	J	A	C
Q	Ő	Y	G	G	H	Ü	A	E	S	O	Í	N	Ü	É
M	H	N	Ú	H	C	Ő	P	É	R	Ő	I	V	Ú	Á
S	Z	É	L	E	R	Ő	M	Ú	M	O	H	B	Á	Í
F	W	X	Ú	T	G	C	J	N	A	P	E	L	E	M

Megújuló energia SZÓKERESŐ

MEGOLDÁS

AKKUMULÁTOR

FÖLDHŐ

NAP

TÚZIFA

BIOMASSZA

HŐSZIVATTYÚ

NAPELEM

VÍZENERGIA

BIOÜZEMANYAG

KAZÁN

SZÉLERŐMŰ

Fenntartható élelmiszerek SZÓKERESŐ

Megtalálja az összes elrejtett szót?

T	Ó	S	T	E	R	M	E	L	Ő	K	Z	T	Á	O
Ú	N	Ö	V	É	N	Y	I	A	L	A	P	Ú	Ő	R
L	S	N	B	Y	D	Q	N	J	I	Q	Z	V	L	G
F	R	Á	O	V	Á	Q	K	X	K	L	U	Q	K	A
O	V	C	T	V	E	T	E	M	É	N	Y	E	S	N
G	Á	Á	J	I	H	H	M	Ő	L	E	Ú	V	U	I
Y	L	T	X	A	Z	J	Z	F	J	P	S	T	U	K
A	F	A	I	R	T	R	A	D	E	Ú	B	Ú	H	U
S	T	T	V	Y	M	Á	E	Ő	Ú	X	U	K	H	S
Z	P	B	L	J	C	L	P	V	O	Y	É	W	P	J
T	N	O	L	P	J	W	W	A	I	T	F	B	Ő	L
Á	F	J	É	V	S	G	N	H	N	D	A	G	Ő	M
S	F	Z	Ú	L	G	X	Ő	A	M	Y	O	L	Ő	C
W	D	B	I	Z	T	O	N	S	Á	G	A	I	A	J
É	T	E	L	H	U	L	L	A	D	É	K	G	B	J

BIODIVERZITÁS

HÚS

TALAJ

BIZTONSÁG

NÖVÉNYI ALAPÚ

TÁPANYAG

ÉTELHULLADÉK

ORGANIKUS

TÚLFOGYASZTÁS

FAIR TRADE

ŐSTERMELŐK

VETEMÉNYES

CREATED BY WORDSEARCHLABS.COM

WWW.CHANGERS2.EU

Fenntartható élelmiszerek SZÓKERESŐ

Megtalálja a 12 elrejtett szót?

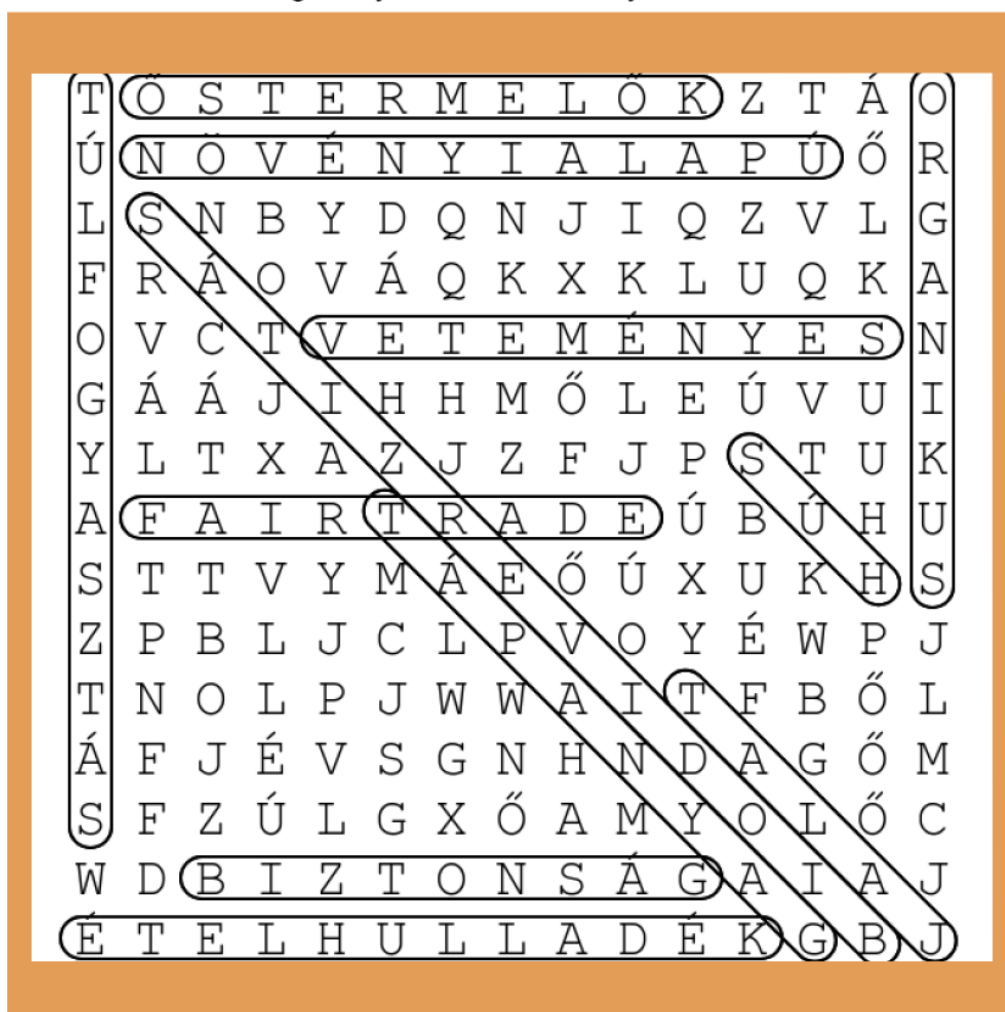
T	Ó	S	T	E	R	M	E	L	Ó	K	Z	T	Á	O
Ú	N	Ö	V	É	N	Y	I	A	L	A	P	Ú	Ő	R
L	S	N	B	Y	D	Q	N	J	I	Q	Z	V	L	G
F	R	Á	O	V	Á	Q	K	X	K	L	U	Q	K	A
O	V	C	T	V	E	T	E	M	É	N	Y	E	S	N
G	Á	Á	J	I	H	H	M	Ó	L	E	Ú	V	U	I
Y	L	T	X	A	Z	J	Z	F	J	P	S	T	U	K
A	F	A	I	R	T	R	A	D	E	Ú	B	Ú	H	U
S	T	T	V	Y	M	Á	E	Ő	Ú	X	U	K	H	S
Z	P	B	L	J	C	L	P	V	O	Y	É	W	P	J
T	N	O	L	P	J	W	W	A	I	T	F	B	Ő	L
Á	F	J	É	V	S	G	N	H	N	D	A	G	Ő	M
S	F	Z	Ú	L	G	X	Ő	A	M	Y	O	L	Ő	C
W	D	B	I	Z	T	O	N	S	Á	G	A	I	A	J
É	T	E	L	H	U	L	L	A	D	É	K	G	B	J

Fenntartható élelmiszerek SZÓKERESŐ

Megtalálja az összes elrejtett szót?

BIODIVERZITÁS

HÚS

TALAJ

BIZTONSÁG

NÖVÉNYI ALAPÚ

TÁPANYAG

ÉTELHULLADÉK

ORGANIKUS

TÚLFOGYASZTÁS

FAIR TRADE

ŐSTERMELŐK

VETEMÉNYES

CREATED BY WORDSEARCHLABS.COM

WWW.CHANGERS2.EU

Fenntartható közlekedés SZÓKERESŐ

Megtalálja az összes elrejtett szót?

X	R	Ó	B	E	H	A	F	G	Ó	O	Á	M	K	E
T	F	C	U	Z	W	J	Y	I	E	X	R	K	F	L
Z	I	R	S	I	X	L	S	I	C	C	Ö	A	Ó	E
Á	Ú	R	Z	W	T	O	Q	I	W	É	J	R	Ú	K
L	É	P	Á	D	G	Ö	S	Ó	X	D	Ú	B	É	T
É	I	X	C	O	I	C	Ö	H	K	R	É	O	F	R
A	G	I	L	T	O	F	E	E	R	H	R	N	X	O
M	D	A	G	K	Ú	S	Ú	H	Ú	Á	F	S	R	M
A	Y	F	E	É	P	S	Z	M	P	Ö	W	Z	O	O
G	S	L	O	W	S	É	A	K	Ö	W	F	E	L	S
Ö	E	C	H	Ö	L	S	É	V	F	Ú	Ó	G	L	A
T	E	R	T	Á	T	R	Ö	R	O	H	Y	É	E	U
M	J	T	R	Ö	E	P	L	Z	M	Ú	T	N	R	T
Ö	Z	O	E	K	U	Y	I	V	Ö	A	T	Y	U	Ó
T	Ö	M	E	G	K	Ö	Z	L	E	K	E	D	É	S

BUSZ

KERÉKPÁR

TÖMEGKÖZLEKEDÉS

ELEKTROMOS AUTÓ

KÖZÖSSÉGI

VASÚT

GYALOGOS

ROLLER

KARBONSZEGÉNY

TELEKOCSI

CREATED BY WORDSEARCHLABS.COM

WWW.CHANGERS2.EU

Fenntartható közlekedés SZÓKERESŐ

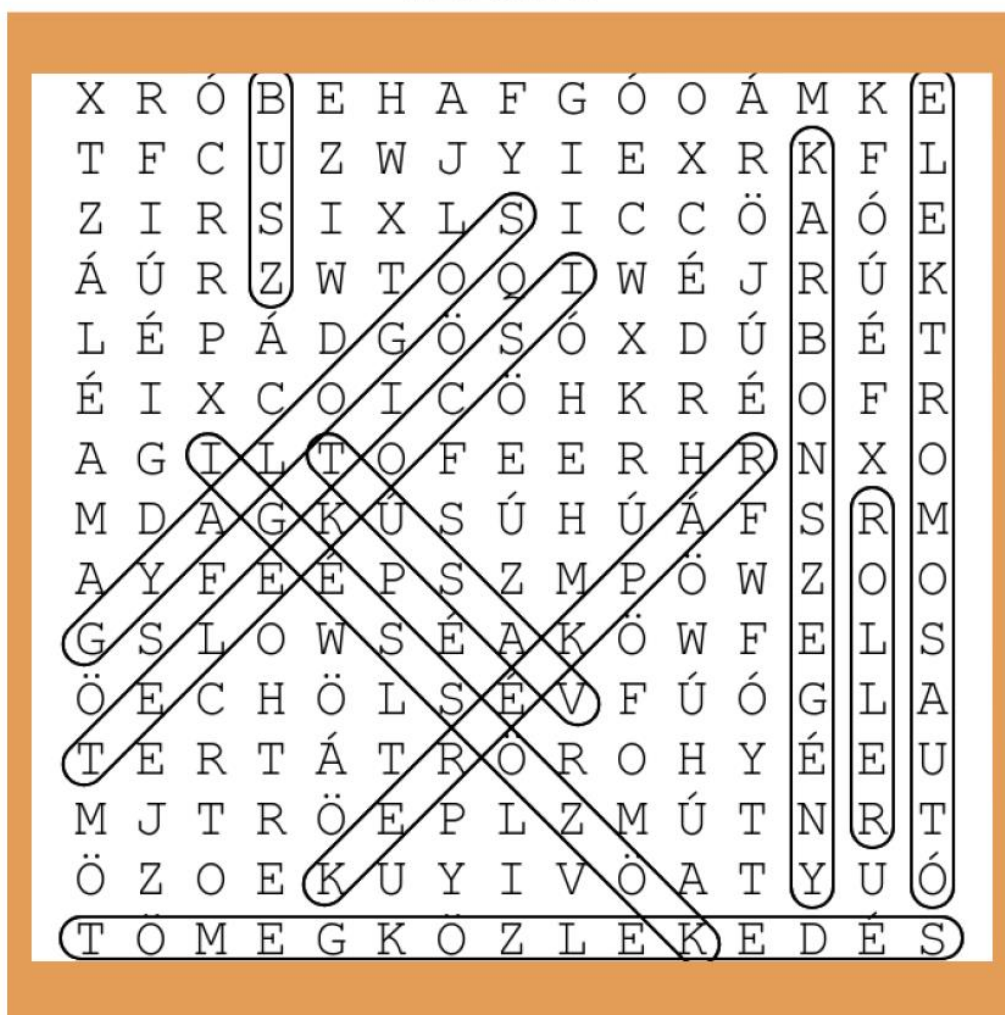
Megtalálja az 10 elrejtett szót?

X	R	Ó	B	E	H	A	F	G	Ó	O	Á	M	K	E
T	F	C	U	Z	W	J	Y	I	E	X	R	K	F	L
Z	I	R	S	I	X	L	S	I	C	C	Ö	A	Ó	E
Á	Ú	R	Z	W	T	O	Q	I	W	É	J	R	Ú	K
L	É	P	Á	D	G	Ö	S	Ó	X	D	Ú	B	É	T
É	I	X	C	O	I	C	Ö	H	K	R	É	O	F	R
A	G	I	L	T	O	F	E	E	R	H	R	N	X	O
M	D	A	G	K	Ú	S	Ú	H	Ú	Á	F	S	R	M
A	Y	F	E	É	P	S	Z	M	P	Ö	W	Z	O	O
G	S	L	O	W	S	É	A	K	Ö	W	F	E	L	S
Ö	E	C	H	Ö	L	S	É	V	F	Ú	Ó	G	L	A
T	E	R	T	Á	T	R	Ö	R	O	H	Y	É	E	U
M	J	T	R	Ö	E	P	L	Z	M	Ú	T	N	R	T
Ö	Z	O	E	K	U	Y	I	V	Ö	A	T	Y	U	Ó
T	Ö	M	E	G	K	Ö	Z	L	E	K	E	D	É	S

Fenntartható közlekedés SZÓKERESŐ

MEGOLDÁS

BUSZ

KERÉKPÁR

TÖMEGKÖZLEKEDÉS

ELEKTROMOS AUTÓ

KÖZÖSSÉGI

VASÚT

GYALOGOS

ROLLER

KARBONSZEGÉNY

TELEKOCSI

CREATED BY WORDSEARCHLABS.COM

WWW.CHANGERS2.EU

Hulladék SZÓKERESŐ

Megtalálja az összes elrejtett szót?

Ú	J	R	A	H	A	S	Z	N	O	S	Í	T	Á	S
Y	U	A	K	Ö	É	Ú	Ü	F	C	S	G	G	S	Ö
C	Ú	Ö	É	O	Ü	H	O	W	Á	D	R	T	Z	K
V	N	J	H	Ö	S	Ú	J	L	O	E	W	U	E	O
H	L	W	Ü	S	Z	Á	O	F	E	O	Ú	G	L	C
M	Ü	M	U	Ő	O	G	R	N	Á	T	Ö	O	E	Í
Ú	V	Ő	D	S	A	S	W	R	Y	T	Ü	Ü	K	M
A	A	G	F	M	Á	A	Á	M	O	Á	Í	V	T	K
N	Ú	H	O	K	S	B	É	G	K	F	Ö	E	Í	E
Y	K	S	K	H	I	K	S	K	R	P	Ő	G	V	Ü
A	C	Í	I	I	P	V	T	Á	X	O	A	R	R	V
G	Ő	N	I	V	I	Ő	I	A	X	Z	F	P	E	D
A	G	Ö	Ü	Á	Ö	Ő	D	Ő	W	M	É	R	Í	Q
H	U	L	L	A	D	É	K	U	D	V	A	R	Ö	R
Ú	J	R	A	H	A	S	Z	N	Á	L	A	T	Y	K

CSOMAGOLÁS

ERŐFORRÁSOK

GREENWASHING

HULLADÉKUDVAR

KÖRFORGÁSOS

MŰANYAG

ÖKOCÍMKE

PAPÍR

SZELEKTÍV

ÚJRAHASZNÁLAT

ÚJRAHASZNOSÍTÁS

ÜVEG

CREATED BY WORDSEARCHLABS.COM

WWW.CHANGERS2.EU

Hulladék SZÓKERESŐ

Megtalálja a 12 elrejtett szót?

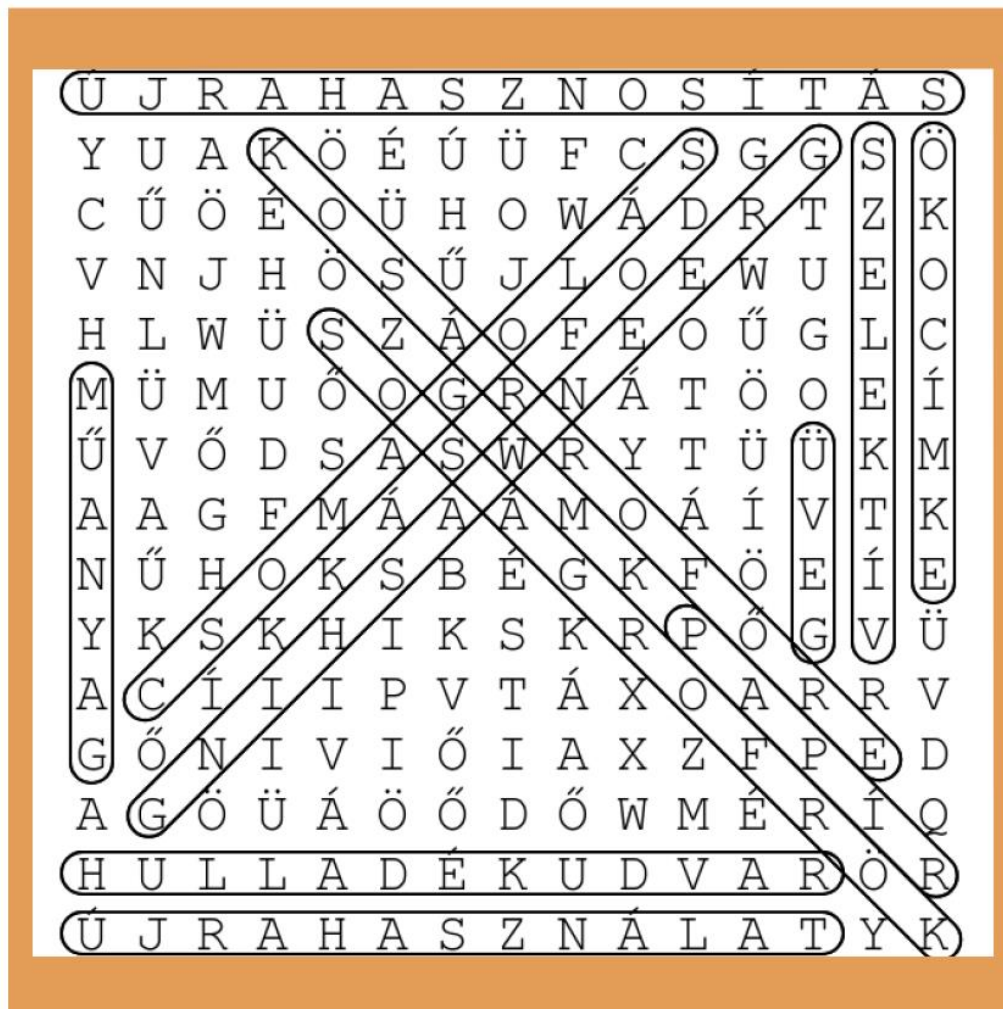
Ú	J	R	A	H	A	S	Z	N	O	S	Í	T	Á	S
Y	U	A	K	Ö	É	Ú	Ü	F	C	S	G	G	S	Ö
C	Ú	Ö	É	O	Ü	H	O	W	Á	D	R	T	Z	K
V	N	J	H	Ö	S	Ú	J	L	O	E	W	U	E	O
H	L	W	Ü	S	Z	Á	O	F	E	O	Ú	G	L	C
M	Ü	M	U	Ő	O	G	R	N	Á	T	Ö	O	E	Í
Ú	V	Ő	D	S	A	S	W	R	Y	T	Ü	Ü	K	M
A	A	G	F	M	Á	A	Á	M	O	Á	Í	V	T	K
N	Ú	H	O	K	S	B	É	G	K	F	Ö	E	Í	E
Y	K	S	K	H	I	K	S	K	R	P	Ő	G	V	Ü
A	C	Í	I	I	P	V	T	Á	X	O	A	R	R	V
G	Ő	N	I	V	I	Ő	I	A	X	Z	F	P	E	D
A	G	Ö	Ü	Á	Ö	Ő	D	Ő	W	M	É	R	Í	Q
H	U	L	L	A	D	É	K	U	D	V	A	R	Ö	R
Ú	J	R	A	H	A	S	Z	N	Á	L	A	T	Y	K

Hulladék SZÓKERESŐ

MEGOLDÁS

CSOMAGOLÁS

ERŐFORRÁSOK

GREENWASHING

HULLADÉKUDVAR

KÖRFORGÁSOS

MŰANYAG

ÖKOCÍMKÉ

PAPÍR

SZELEKTÍV

ÚJRAHASZNÁLAT

ÚJRAHASZNOSÍTÁS

ÜVEG

CREATED BY WORDSEARCHLABS.COM

WWW.CHANGERS2.EU

5.3.3 Képregény

Fenntartható élelmiszerfogyasztás képregény

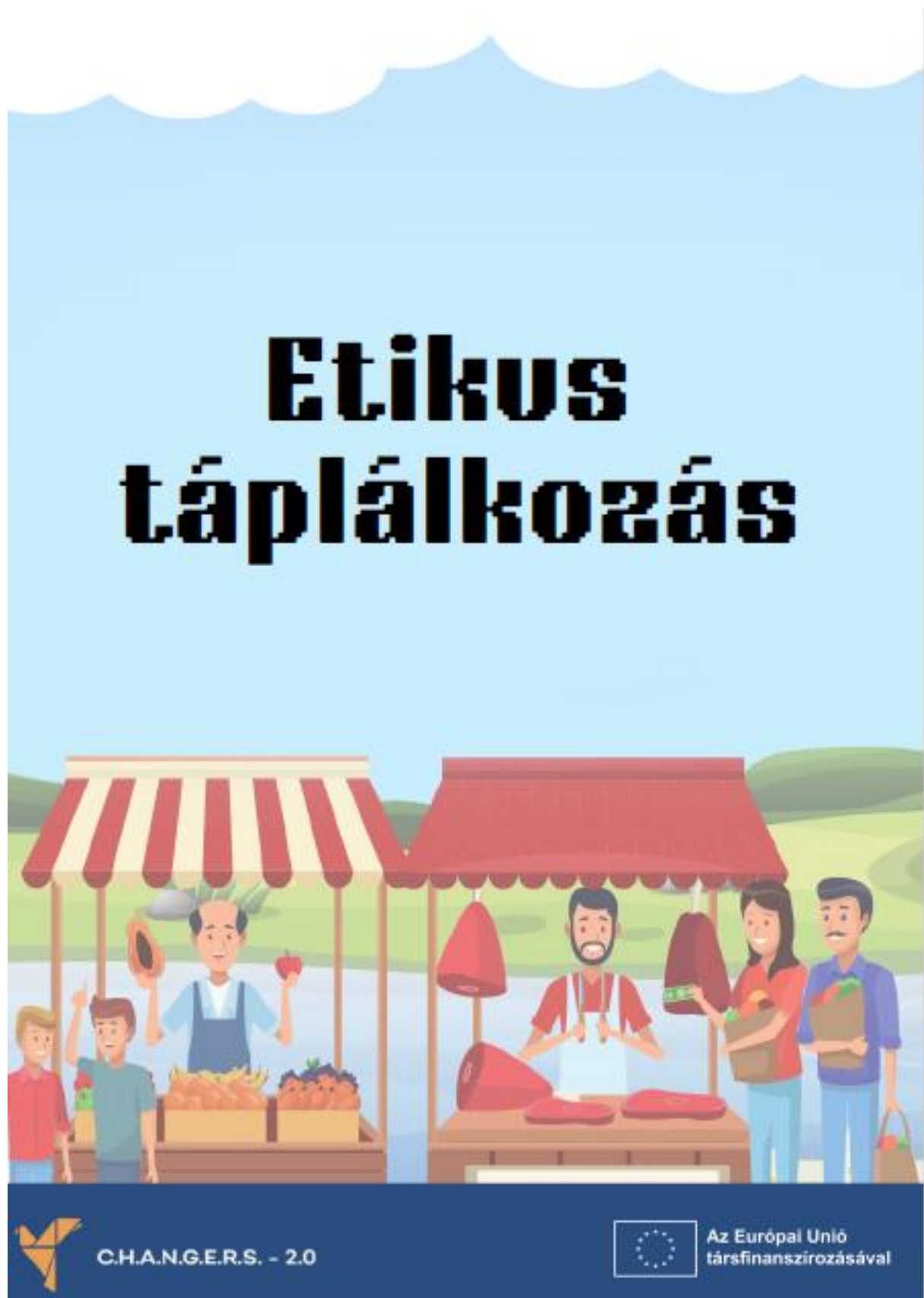

Megvitatandó kérdések:

- Milyen okai vannak a nem fenntartható élelmiszer-fogyasztásnak, különösen az élelmiszer-pazarlásnak?
- Mire következtethetünk Jake nagymamája magyarázatából a hús- és tejtermékek túlfogyasztásának környezeti hatásairól, és hogyan befolyásolhatja ez az étkezési szokásainkat?
- Milyen gyakorlati lépéseket tehetnek az egyének és a közösségek az élelmiszer-pazarlás csökkentése és a fenntartható élelmiszer-fogyasztás előmozdítása érdekében?

Etikus táplálkozás képregény

Rajtad a sor!

- Szerinted miért fontos a helyi gazdák támogatása és a biotermékek vásárlása?
- Hogyan ösztönözhetnénk több embert az etikus étkezési szokások választására?
- Szerinted milyen szerepet játszik az oktatás a fenntartható táplálkozási gyakorlatok népszerűsítésében a vidéki életet kevésbé ismerő fiatalabb generációk körében, amit Maya újonnan szerzett iskolai tudása és a környezetre gyakorolt pozitív hatás iránti vágya is bizonyít?

C.H.A.N.G.E.R.S. - 2.0

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

5.3.1 Társasjátékok

Zöld családi társasjáték

Játékszabály:

A játékosok felváltva dobnak a kockával.

Haladjatok végig a bábukkal a fenntarthatósági pályán, és kövessétek az utasításokat!

Az a játékos nyeri a játékot, aki elsőként éri el az utolsó mezőt.

START

CÉL

A KOMPOSZTÁLÓBA
TETTED A
ZÖLDHULLADÉKOT.
LÉPJ ELŐRE 2 MEZŐT!

AUTÓVAL MENTÉL
A PIACRA.
LÉPJ VISSZA 2
MEZŐT!

DEKORÁCIÓS CÉLRA
ÚJRAHASZNÁLTAD A
LEKVÁROS
ÜVEGEKET. LÉPJ
ELŐRE 1 MEZŐT!

ELÉGETTED A
LEHULLOTT
FALEVELEKET.
LÉPJ VISSZA 5
MEZŐT!

ZÖLD CSALÁDI

TÁRSASJÁTÉK

A LEFOLYÓBA
ÖNTÖTTED A
HASZNÁLT
ÉTOLAJAT. LÉPJ
VISSZA 2 MEZŐT!

BICIKLIZNI MENTÉL
A HÉTVÉGÉN A
CSALÁDDAL. LÉPJ
ELŐRE 1 MEZŐT!

VEGYI ROVARIRTÓT
HASZNÁLTÁL
TERMÉSZETES
HELYETT. LÉPJ
VISSZA 2 MEZŐT!

RÉGI HŰTŐDET
ENERGIA-
TAKARÉKOSRA
CSERÉLTED. LÉPJ
ELŐRE 3 MEZŐT!

NEM CSERÉLTED KI
A CSÖPÖGŐ
CSAPOT. EGY
KÖRBŐL
KIMARADSZ!

A MÉHBARÁT
KERTED VIRÁGZIK!
LÉPJ ELŐRE 1
MEZŐT!

BÁBUK

JÁTÉKSZABÁLY

- A játékosok felváltva dobhatnak a kockával.
- Haladjatok végig a bábukkal a fenntarthatósági pályán, és kövessétek az utasításokat.
- Az a játékos nyeri a játékot, aki elsőként éri el az utolsó mezőt.

C.H.A.N.G.E.R.S. - 2.0

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

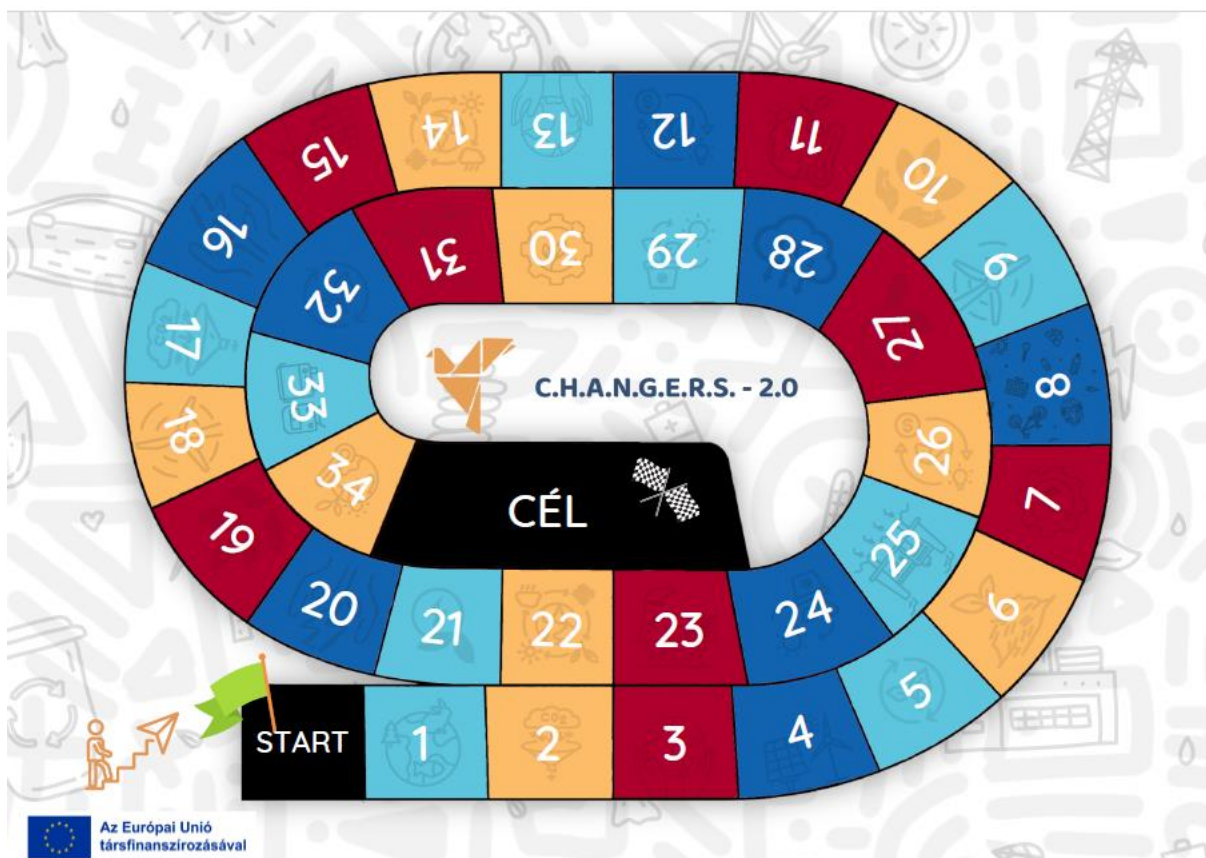
Társasjáték haladóknak

Játékszabály:

- **Kettő-négy játékos** szükséges a játékhoz.
- Minden játékos **dobjon egyet a dobókockával**, hogy kiderüljön ki kezd; a **legnagyobb** számot dobó játékos kezd, a többiek a dobott számok csökkenő sorrendjében következnek.
- **A kialakult sorrendben** minden játékos dob egymás után, és annyi mezőt lépnek előre, amennyit dobna.
- Amikor egy mezőre érkeznek (pl. pirosra), válaszolniuk kell egy piros kártyán lévő kérdésre; ha kék mezőre érkeznek, akkor egy kék kártyán lévő kérdésre kell válaszolni, és így tovább. Csak akkor dobhat legközelebb, ha jó választ tudott adni egy kérdésre.
- A játék célja elsőként **elérni a célvonalat**.

Társasjáték haladóknak - tábla

Társasjáték haladóknak - kártyák

Mi a fenntartható mobilitás? A fenntartható mobilitás olyan közlekedési formákra utal, amelyek az energiatartalom, az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése és a levegőtisztaság javítása révén minimalizálják a környezeti hatásokat.	Milyen példák vannak a fenntartható közlekedési módokra? A fenntartható közlekedési eszközök közé tartozik például a tömegközlekedés, a kerékpározás, a gyaloglás, a közös autóhasználat, az elektromos járművek, valamint az autó- és kerékpármegosztás.	Mi a kerékpáros infrastruktúra? A kerékpáros infrastruktúra olyan kizárólagos kerékpárút-hálózatokat jelent, mint a kerékpársávok, kerékpárutak és kerékpárút nyomok, amelyek a kerékpározást mint fenntartható közlekedési módot népszerűsítik.	Milyen szerepet játszik a tömegközlekedés a fenntartható mobilitásban? A tömegközlekedés hatékony és megfizethető alternatívát kínál az egyéni motorizált közlekedéssel szemben, csökkentve a forgalmi dugókat és a szennyezőanyag-kibocsátást.
Hogyan járul hozzá az elektromos jármű a fenntartható mobilitáshoz? Az elektromos járművek hozzájárulnak a fenntartható mobilitáshoz azért, hogy csökkentsék a helyi szennyezőanyagok és az üvegházhatású gázok kibocsátását, különösen, ha megújuló energiatörzsekre támaszkodhatnak.	Mi a közösségi autózás? A közösségi autózás egy olyan járműmegosztási modell, amelyben többen megosztják az autójukat másokkal, csökkentve ezzel a saját jármű birtoklásának szükségességét, és ösztönözve az erőforrások hatékonyabb felhasználását.	Milyen előnyökkel jár a fenntartható mobilitás a városok számára? Az előnyök közé tartozik a légszennyezés és a forgalmi dugók csökkentése, a közegészség javulása, az energiamegtakarítás, valamint a társadalmi és gazdasági befogadás elősegítése.	Mi a fenntartható várostervezés? A fenntartható várostervezés figyelembe veszi a fenntarthatóság elveit a városok tervezése és fejlesztése során, ideértve a fenntartható közlekedési formák előmozdítását, és a hozzáférhető és biztonságos városi terek kialakítását.
	Hogyan járulhat hozzá a gyaloglás a fenntartható mobilitáshoz? A gyaloglás hozzájárul a fenntartható mobilitáshoz, mivel nem szennyező közlekedési forma, amely hozzájárul az egészséghöz, valamint csökkenti a motoros járművektől való függést.	Melyek a fenntartható mobilitás megvalósításának kihívásai? A fenntartható mobilitás megvalósításának kihívásai közé tartozik a megfelelő infrastruktúra hiánya, a befektetés szükségessége, a közlekedési szokások megváltoztatása, a pénzügyi ösztönzés és a kedvező szociális körülmények.	
Mi az a naphőenergia? A naphőenergia a napenergia hasznosítását jelenti hőenergia előállítására. Ez a hő aztán melegvizet előállításra vagy az épületen belüli terek fűtésére használható, illetve villamos energiává alakítható.	Hogyan alakul át a napenergia elektromos árammá? A napenergiát fotovoltaikus panelek alakítják át villamos energiává, amelyek a napfényt fotovoltaikus cellák segítségével fogadják be és alakítják át elektromos árammá.	Mi a szélenergia legfőbb előnye? A szélenergia tiszta, megújuló energiaforrás, amely az áramtermelés során nem bocsát ki üvegházhatású gázokat vagy légszennyezőanyagokat.	Mi a bioenergia? A bioenergia szerves anyagokból, például mezőgazdasági hulladékból, fahulladékból, energianövényekből és szerves hulladékból előállított biogázokból nyert energia.
Mi a víziparierencia legfőbb hátránya? A víziparierencia fő hátránya a gátok építése által okozott környezeti hatások, amelyek a víz ökoszisztémák megváltozását és a helyi közösségek kitelepítését eredményezheti.	Mi a geotermikus energia? A geotermikus energia a Föld felszíne alatt tárolt hőenergia, amely fűtés vagy villamos energia előállítására használható.	Hogyan nyerik ki az árapályenergiát? Az árapályenergiát az árapályáramlatok mozgása által hajtott, víz alá telepített turbinák segítségével nyerik ki, és alakítják át elektromos energiává.	Melyek a megújuló energia fő előnyei? A fő előnyök közé tartozik az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, az energiamátrix diverzifikálása, a zöld munkahelyek teremtése és az energiabiztonság.
	Mely országok járnak élen a megújuló energia alkalmazásában? A vezető országok közé tartozik Németország, Kína, az Egyesült Államok, India és Brazília, amelyek jelentős beruházásokat eszközöltek a megújuló technológiákba.	Hogyan segít a megújuló energia a klímaváltozás elleni küzdelemben? Azáltal járul hozzá a klímaváltozás elleni küzdelemhez, hogy csökkenti a fosszilis tüzelőanyagok használatának szükségességét, amelyek a globális felmelegedésért felelős üvegházhatású gázok kibocsátásának jelentős forrását jelentik.	

Mi a fenntarthatóság?
A jelen szükségleteink kielégítése anélkül, hogy veszélyeztetnénk a jövő nemzedékek képességét saját szükségleteik kielégítésére.

Mi a fenntarthatóság három pillére?
A három pillér a gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóság.

Mi az az ökológiai lábnyom?
Az ökológiai lábnyom az ember környezetre gyakorolt hatásának mértéke, amelyet az életmódunk fenntartásához szükséges föld- és vízfelületben fejezünk ki.

Mit jelent a „csökkentés, újrafelhasználás, újrahasznosítás” kifejezés?
Egy fenntarthatósági mantra, amely a hulladék minimalizálását, a termékek újrafelhasználását és az anyagok újrahasznosítását támogatja a környezeti hatások csökkentése érdekében.

Mik azok a megújuló energiaforrások?
A megújuló energiaforrások olyan természeti erőforrások, amelyek emberi időléptékben képesek megújulni, mint például a nap-, szél-, víz- és geotermikus energia.

Mi az a karbonsemlegesség?
A karbonsemlegesség a légkörbe kibocsátott és a légkörből kollektív intézkedések segítségével kivont szén-dioxid közötti egyensúly megvalósulását jelenti.

Mi a biológiai sokféleség?
A biológiai sokféleség a földi élet sokfélesége, beleértve a genetikai sokféleséget, a fajok sokféleségét és az ökoszisztémák sokféleségét.

Mik azok az ökoszisztémák?
Az ökoszisztémák olyan természetes rendszerek, amelyek az élő szervezetek (biotika) és fizikai környezetük (abiotika) közötti összetett kölcsönhatásokból állnak.

Mi a fenntartható fejlődés célja?
A fenntartható fejlődés célja, hogy minden ember számára virágzó és méltányos jövőt biztosítson, miközben védi a környezetet, és elősegíti a békét és a jólétet.

Mi a körforgásos gazdaság?
Egy olyan gazdasági modell, amelynek célja a hulladék minimalizálása és az erőforrás-hatékonyság maximalizálása az anyagok újrafelhasználásának, hasznosításának és újra-feldolgozásának előmozdítása révén.

Mi a klímaváltozás?
A klímaváltozás a Föld időjárási mintáiban bekövetkező, hosszú távú változásokat jelenti, beleértve a globális átlaghőmérséklet emelkedését, a csapadékmennyiség változását és a szélsőséges időjárási eseményeket.

Mi okozza a klímaváltozást?
A klímaváltozás fő mozgatórugója az üvegházhatású gázok megnövekedett koncentrációja a légkörben, amely az emberi tevékenységből, például a fosszilis tüzelőanyagok elégetéséből, az erdőirtásból és az ipari tevékenységekből ered.

Melyik az az üvegházhatású gáz, amely a globális felmelegedésért leginkább felelős?
A szén-dioxid a globális felmelegedésért felelős fő üvegházhatású gáz, amelyet főként a fosszilis tüzelőanyagok elégetése során bocsátanak ki.

Hogyan hat a klímaváltozás a környezetre?
A klímaváltozás számos módon befolyásolja a környezetet, például a globális hőmérséklet emelkedésével, a gleccserek olvadásával, a tengerszint emelkedésével, az óceánok savasodásával és a biológiai sokféleség csökkenésével.

Milyen hatással van a klímaváltozás a társadalomra?
A társadalmi hatások közé tartozik az élelmezésbiztonságot fenyegető veszélyek, a szélsőséges időjárási események gyakoriságának és intenzitásának növekedése, kényszerített elvándorlás és az egészségügyi kockázatok.

Mi az a Párizsi Megállapodás?
Egy 2015-ben a világ szinte valamennyi országa által aláírt nemzetközi egyezmény, amelynek célja, hogy a globális hőmérséklet-emelkedést az iparosodás előtti szinthez képest 2°C alatt tartsa, és törekedjen arra, hogy az emelkedést 1,5°C-ra korlátozza.

Mi a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás?
A természeti vagy emberi rendszerek kiigazítására irányuló erőfeszítéseket jelenti a klímaváltozás várható vagy tényleges hatásaira válaszul, a sebezhetőség csökkentése és az ellenállóképesség növelése céljából.

Hogyan csökkenthetjük az üvegházhatású gázok kibocsátását?
Az üvegházhatású gázok kibocsátását megújuló energiaforrásokra való áttéréssel, az energiahatékonyság növelésével, az erdők védelmével és fenntartható mezőgazdasági gyakorlatok alkalmazásával csökkenthetjük.

Mi az a karbonsemlegesség?
A karbonsemlegesség a légkörbe kibocsátott szén-dioxid és a légkörből a kibocsátáscsökkentő intézkedések - például az erdőtelepítés és a szén-dioxid-levélasztás - révén eltávolított szén-dioxid közötti egyensúlyt jelenti.

Mi a tudomány szerepe a klímaváltozás tanulmányozásában?
A tudomány alapvető szerepet játszik, mivel bizonyítékokat szolgáltat a probléma okairól, hatásairól és megoldásairól, és iránymutatást ad a globális éghajlati kihívások kezelésére irányuló szakpolitikai és intézkedések számára.

Fenntarthatósági Memóriajáték

Játékszabály:

- 1) Nyomtassuk ki kétoldalas nyomtatással (2-9. oldal), majd vágjuk ki a 32 kártyát!
- 2) Keverjük meg a kártyákat, és tegyük őket képpel lefelé rács alakzatban az asztalra!
- 3) Az első játékos két kártya felfordításával kezd. Ha a két kártya párt alkot, a játékos összegyűjti őket, majd választ még két kártyát. Ha a kártyák nem egyeznek, visszafordítjuk őket, és a következő játékos kerül sorra.
- 4) A játék addig folytatódik, míg meg nem találjuk az összes párt.
- 5) A végén az a játékos nyeri a játékot, akinek a legtöbb kártyája van.

Minden felhasznált kép forrása a Freepik.

Fenntarthatósági Memóriajáték

Minden korosztály számára !

Játékszabály

- 1. Nyomtassuk ki kétoldalas nyomtatással (2-9. oldal), majd vágjuk ki a 32 kártyát!
- 2. Keverjük meg a kártyákat, és tegyük őket képpel lefelé rács alakzatban az asztalra!
- 3. Az első játékos két kártya felfordításával kezd. Ha a két kártya párt alkot, a játékos összegyűjti őket, majd választ még két kártyát. Ha a kártyák nem egyeznek, visszafordítjuk őket, és a következő játékos kerül sorra.
- 4. A játék addig folytatódik, míg meg nem találjuk az összes párt.
- 5. A végén az a játékos nyeri a játékot, akinek a legtöbb kártyája van.

© Minden felhasznált kép forrása aFreepik

Újrahasznosítás

Etikus táplálkozás

Víztakarékosság

**Fenntartható
közlekedés**

**Energia-
megtakarítás**

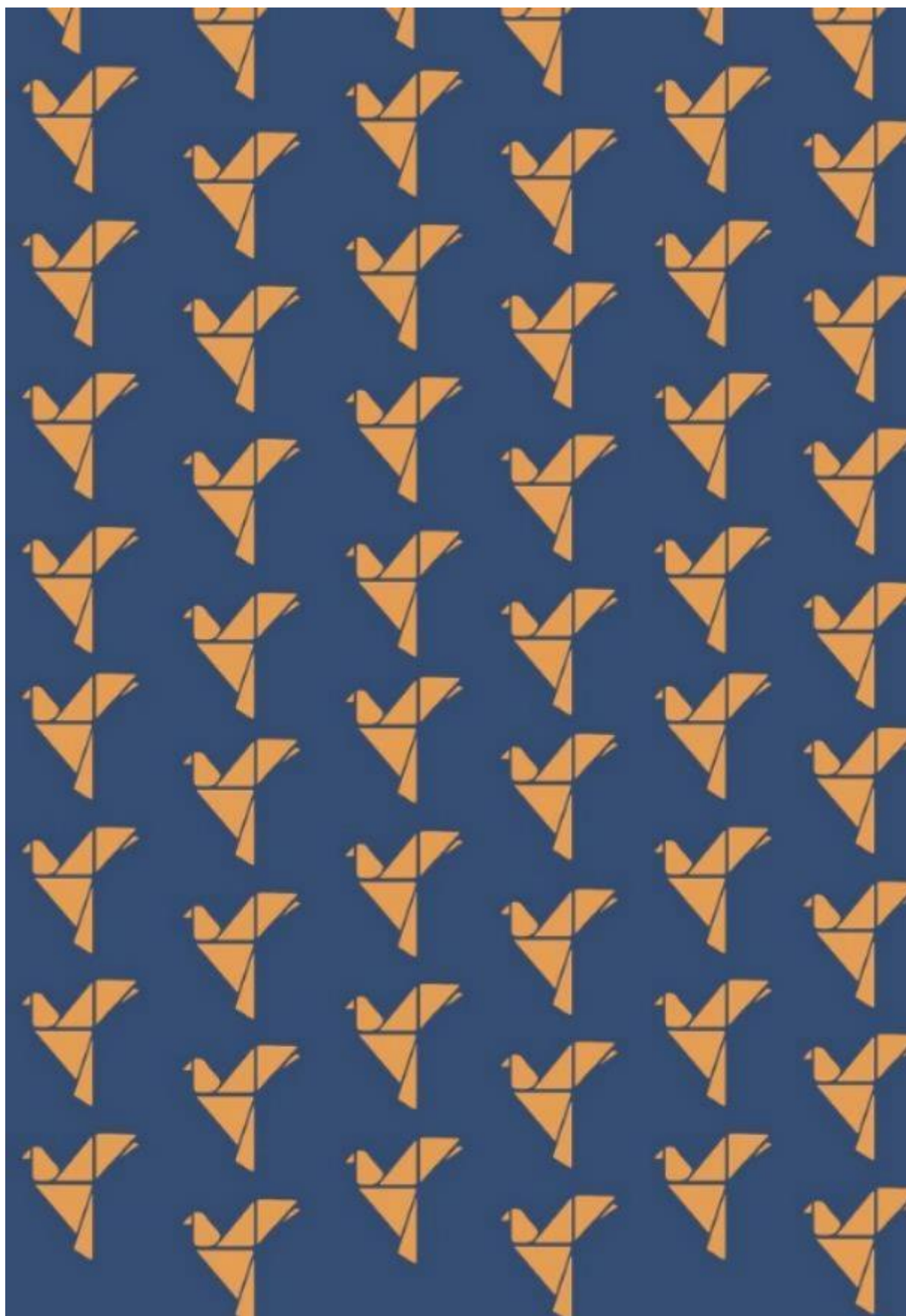
Szénlábnyom

Komposztálás

Éghajlatvédelem

**Háztartási
energiafogyasztás**

**Megújuló
energia**

Biodiverzitás

Éghajlatváltozás

Zéró szennyezés

**Körforgásos
gazdaság**

**Hulladék-
gazdálkodás**

**Generációk közötti
felelősség**

Újrahasznosítás

Etikus táplálkozás

Víztakarékosság

**Fenntartható
közlekedés**

**Energia-
megtakarítás**

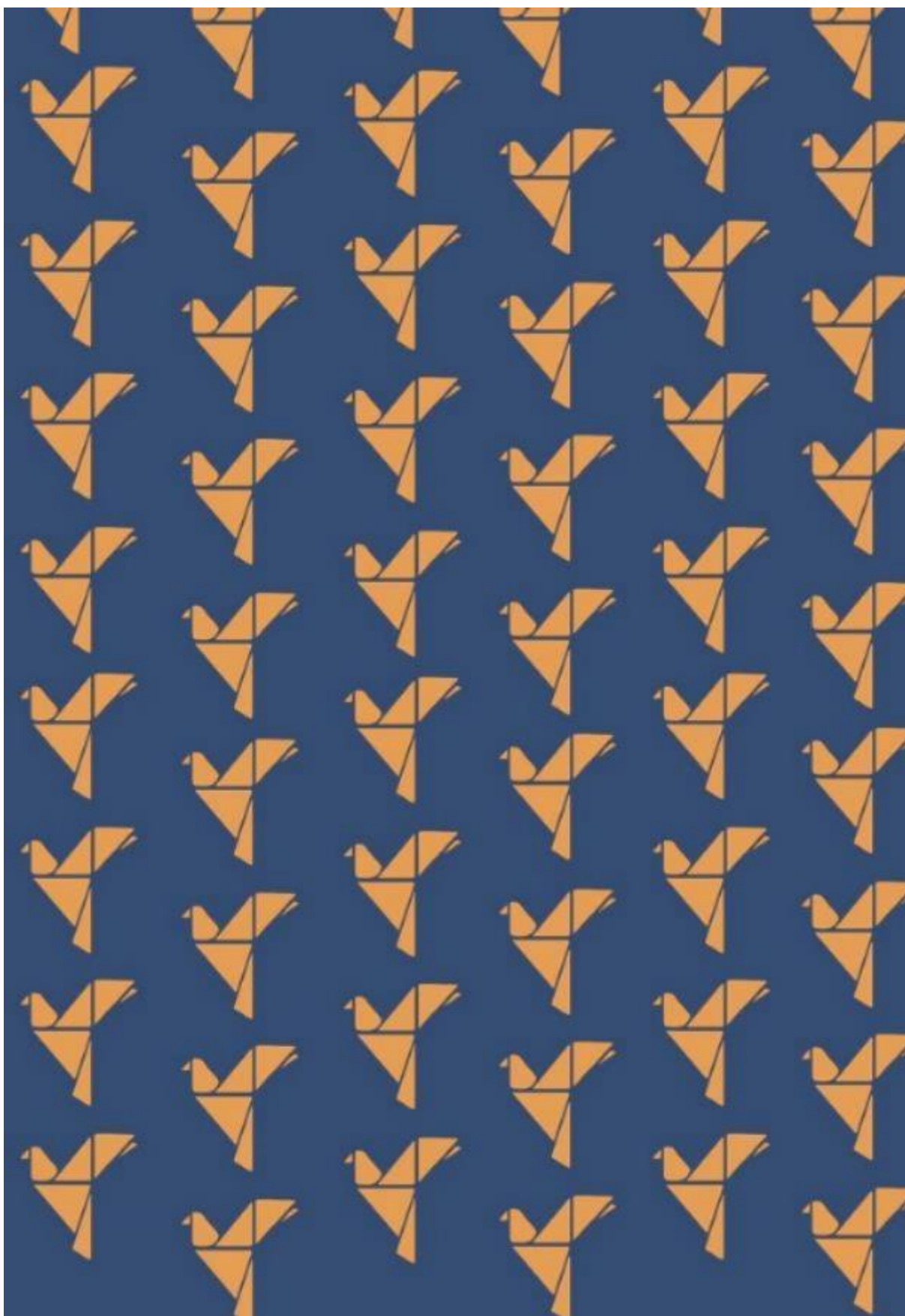
Szénlábnyom

Komposztálás

Éghajlatvédelem

**Háztartási
energiafogyasztás**

**Megújuló
energia**

Biodiverzitás

Éghajlatváltozás

Zéró szennyezés

**Körforgásos
gazdaság**

**Hulladék-
gazdálkodás**

**Generációk közötti
felelősség**

Puzzle

Játékszabály:

- 1) A játékosok kivágják a kártyákat, amelyek a kirakós darabjait formázzák meg.
- 2) Összekeverik a kártyákat, és leteszik őket képpel felfelé az asztalra.
- 3) A játékosok felváltva mozgatják a puzzle darabjait a kép kirakásához. A legfiatalabb játékos kezd.
- 4) A játékosok megbeszélik a kirakott kép fenntarthatósági vonatkozásait.

Az Európai Unió
társfinanszírozásával

CHANGERS - 2.0

C.H.A.N.G.E.R.S. - 2.0

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

[C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0](#)

[C.H.A.N.G.E.R.S.-2.0](#)

